

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

12

DANUBIANA

De la opaiț
la lumina fluorescentă

DIN EXPOZIȚIA ANUALĂ
DE GRAFICĂ

Anul XIII nr. 12 (460) — 21 martie 1964

OPTSPREZECE ANI

de Aurel BARANGA

Sărbătoarea se încrustează încet, pe nesimțite, în tradiție. La optsprezece ani, aniversarea fetei sau a băiatului nu e numai un prilej de praznic în familie. Evenimentul, emoționant în semnificațiile lui, capătă la lampa participării colective, o lumină de tandrețe, dar și de bărbătească răspundere.

Am înaintea ochilor mei uimiți și fermecați o asemenea generație de tineri în pragul majoratului, sărbătorii de tovarășii lor de muncă mai vîrstnici. Sărbătoarea are loc în uzină sub focul candelabrelor aprinse și sub un torent de dragoste care mă emoționează și mă obligă la amintiri. Nu pot să nu-mi aduc aminte felul cum își serba odinioară — sînt de atunci doar douăzeci de ani — un tînăr muncitor sfîrșitul adolescenței sale ofensate. Umilit de mic, bătut ca ucenic, disprefuit, înfometat și dezgustat de o societate care îl înregistra la capitolul sclavilor, omul trecea din copilărie în adolescență și din tinerețe în maturitate fără să prindă de veste, sub povara unor suferințe ce nu îngăduiau popasuri și aniversări. Aș îndrăzni să spun că odrasla muncitorului sau a țaranului sărac venea pe lume major; în măsura în care lua cunoștință de nedreptățile vieții din clipa cea mai fragedă a existenței sale chinuite. Sigur, existau în acele vremuri, de odioasă aducere aminte, și sărbători ale majoratului. Domnișoara bancherului sau fiul fonf al cutărui mare industriaș își serbau în familie evenimentul, răsplătit cu darul unei călătorii pe Coasta de Azur, nulițăile exemplare, plictisite prematur și blazate din pruncie, trebuind să ia contactul cu „lumea bună”, înainte de vîrsta recrutării. Un ziar tipărit în franceză la București avea o rubrică a mondenităților și care înregistra asemenea evenimente anunțînd „intrarea în societate” a domnișoarei X sau a domnișorului Y, dînd cu lux de amănunte lista participanților, consemnînd culoarea rochiilor purtate de doamnele prezente la festin, festin la care se cheltuia, într-o noapte, bugetul unei familii de muncitori pe două decenii. În vremea asta, tinerii de aceeași vîrstă își scuipau plămîni prin ateliere cu geamuri sparte, plătiți după un tarif de umilință, fiindcă a fi tînăr însemna pe atunci încă o povară, pe lângă aceea de a fi om.

Asist, astăzi, la serbarea majoratului tinerilor noștri aflați în prag de vîrstă și de viață. Lumea în care trăiesc le-a dat tot ceea ce noi, la vîrsta lor, visam doar: demnitate, posibilitatea deplină a afirmării, condiții de muncă și de creație exemplare.

★

Dragul meu, ai împlinit optsprezece ani, ține bine minte clipa asta. Ai devenit un cetățean investit cu toate drepturile dar și cu toate răspunderile. Tu vei trăi în comunism. Rostesc aceste vorbe și inima îmi este cuprinsă de o mîndrie și de o fericire ce nu pot fi traduse în cuvinte. Mă simt prea tulburat, într-un fel sărbătoarea asta a ta este și a mea, a unui om care are de mult tîmplele albe, și care la vîrsta ta nu-și îngăduia să viseze un asemenea ceas.

Mi s-au aburit ochelarii? Ți se pare, e lumina asta, prea mare, sau poate muzica...

Du-te și dansează, dragul meu, te așteaptă fetele.

DANUB

PRIN CETĂȚILE
INDUSTRIEI
NOASTRE
SOCIALISTE

Sub supravegherea atentă a operatorilor, tabloul de comandă al secției calandrare dirijează automat întregul proces tehnologic al secției.

Ion Glodeanu, tînărul acesta isteț și vioi, azi operator la uzina „Danubiana”, mi-a povestit deunăzi următoarea întîmplare: acum patru ani, așa cam pe vremea asta, aflîndu-se în comuna sa natală și șezînd fără treabă pe prispa casei, a auzit nu știu pe cine aducînd următoarea veste: lângă București, nu departe de Popești-Leordeni, a început de cîteva zile construirea unei „uzine de cauciuc”.

— Ce e cu cauciucul ăsta? — a fost întrebat în continuare eroul nostru. De unde vine și cum se fac din el „roți” de automobile.

Ion Glodeanu a stat și s-a gîndit dar nu i-a venit în minte decît următoarea frază școlară: „O substanță elastică produsă de un arbore originar din America de Sud, a cărui scoarță conține un lichid alb, lăptos, care în contact cu aerul se coagulează și se înnește.”

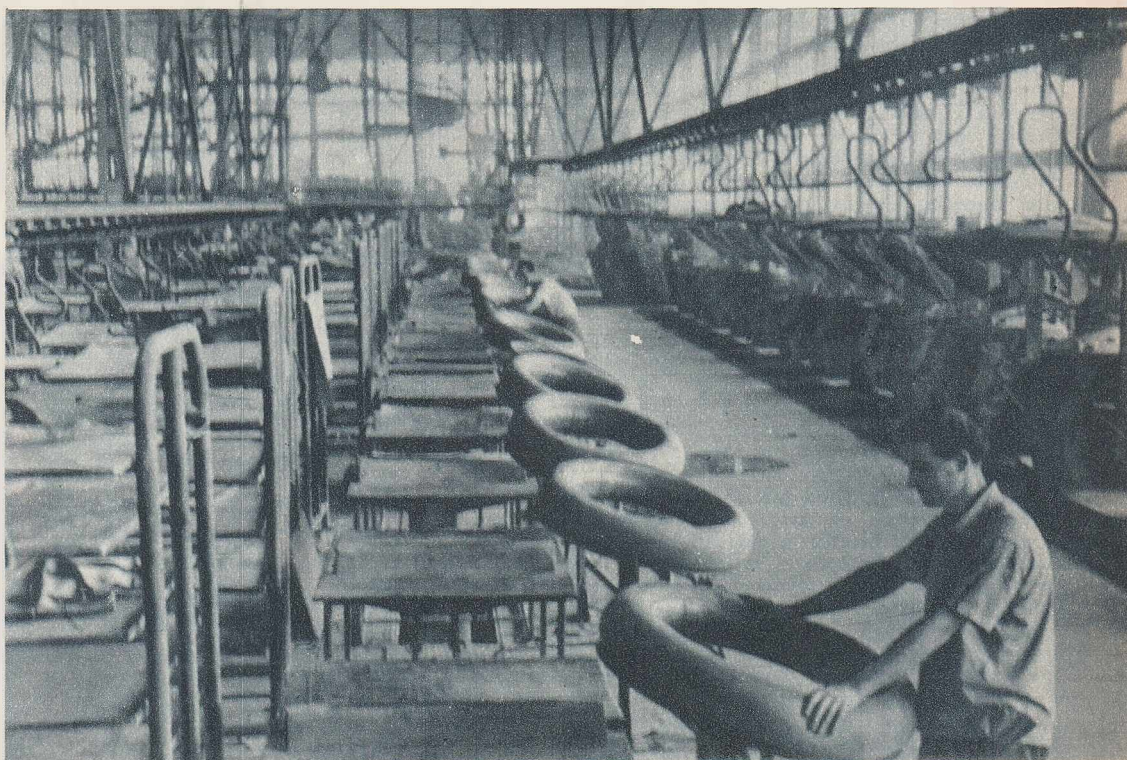
COPERTA
NOASTRĂ

Victorie! Handbaliștii romîni, pentru a doua oară consecutiv campioni mondiali, își manifestă în fața miilor de spectatori de la „Sportnovi” Haladîn Praga bucuria nemărginită pentru cucerirea trofeului.

Foto CETEKA

ANA

Fabricarea camerelor de aer în secția de confecții.

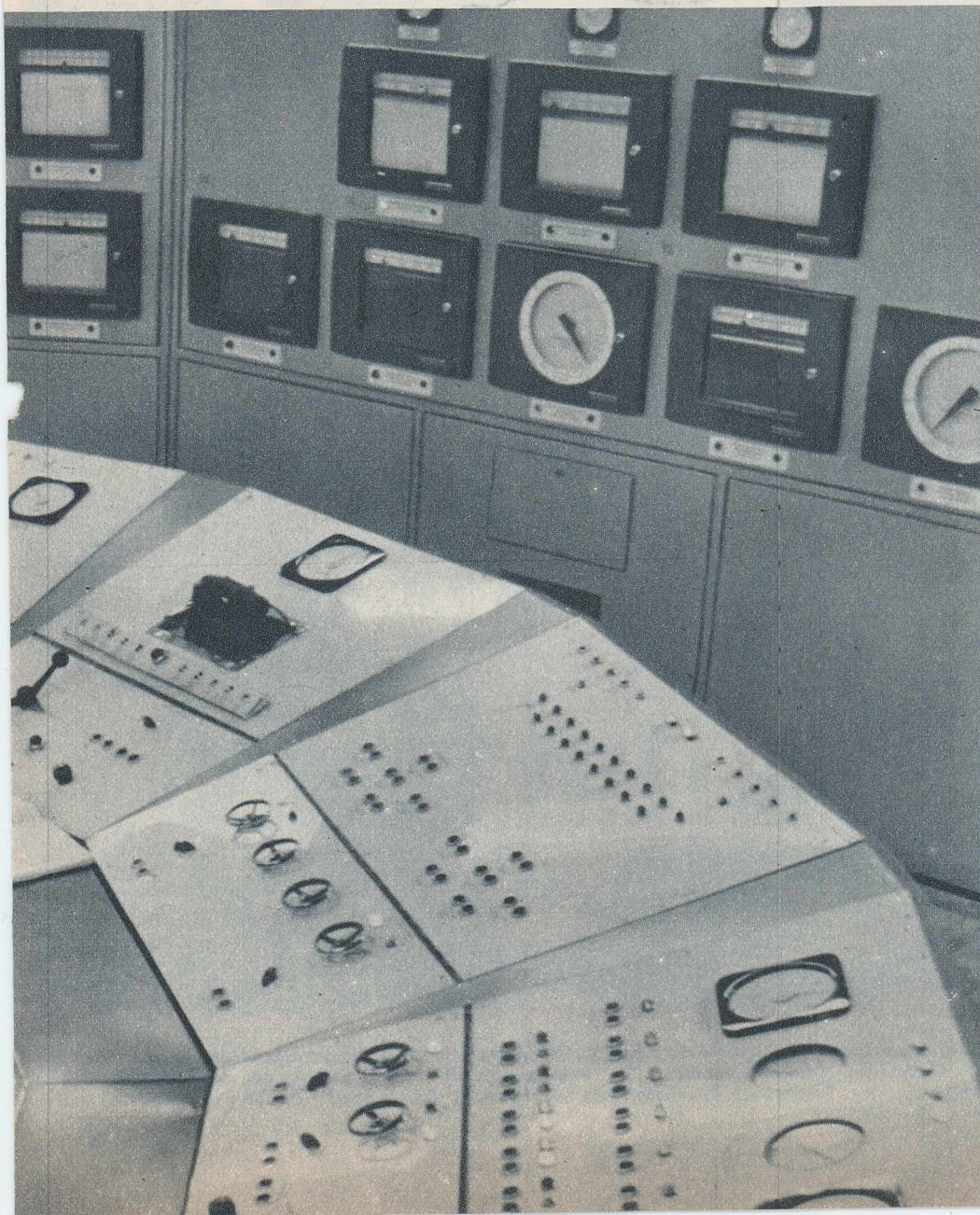

Zîmbind, i-a spus interlocutorului său cele de mai sus, după care a adăugat :

— Toate cunoștințele mele despre cauciuc se opresc aici. În schimb, dacă, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, voi avea ocazia să lucrez în noua uzină de la Popești-Leordeni — îți voi povesti mai multe. Deocamdată știu un singur lucru : vreau să devin operator chimist.

Și spunea toate acestea fără să-și închipuie în clipa aceea că visul său se va realiza într-un răstimp extrem de scurt. Că, mai exact spus, după numai câteva săptămîni de la această discuție, va avea posibilitatea să urmeze școala de calificare a „Danubianei“, învățînd aci tot ce un operator chimist al unei uzine de anvelope trebuie să cunoască despre substanța aceasta elastică, fie ea latex de cauciuc sau produs sintetic.

Și un lucru nostim : întîmplarea face ca definiția școlărească spusă de către tînarul nostru, acolo pe prisma casei sale, să semene de minune

cu fraza devenită celebră prin care se vestea în Europa despre existența ciudatului arbore din lumea nouă. Ea aparține lui Charles de La Contamine și a fost rostită la 1739 în fața Academiei de științe din Paris. Vorbind atunci despre existența latexului, călătorul francez făcea și el tot asemenea considerații lapidare. Atît doar că de la relatarea lui La Contamine și pînă la întrebuițarea pe cale industrială a latexului, s-a scurs mai bine de un secol și jumătate. Cauciucul care are astăzi zeci de mii de întrebuițări și-a început cariera abia în primii ani ai secolului nostru, o dată cu „încălțarea“ primelor automobile cu anvelope pneumatice. Or lucrurile acestea s-au petrecut la multă vreme după ce domnul Macintosh și-a îmbrăcat gentlemenii englezi cu întiile waterproofs-uri (fulgarine impregnate cu cauciuc) și chiar la mult timp după ce cercetătorul american Charles Goodyear, turnînd din greșeală pucioasă într-o soluție de cauciuc, i-a consolidat acestuia din urmă proprietățile. Apariția „trăsurii fără cai“ a creat uriașele concerne de automobile din America și Europa, îmbogățind totodată într-un timp record nenumărați plantatori de cauciuc. Ei au început să răspîndească planta furnizoare de cauciuc natural în toate țările ecuatoriale și tropicale. Această situație ar fi continuat multă vreme dacă nu ar fi fost descoperite mijloacele de a se produce pe cale sintetică materia primă a garniturilor pneumatice. Plecînd de la var și cărbune și condensînd hidrocarburile obținute, chimiștii au izbutit să opună anvelopelor din cauciuc natural pneuri tot atît de rezistente, fabricate din cauciuc obținut pe cale artificială.

Astăzi cei doi produși au ajuns la o relativă înțelegere. Și asta deoarece, pretutindeni în lume, la confecționarea uneia și aceleiași anvelope se întrebuițează și cauciuc natural, și cauciuc sintetic, tendința fiind totuși de a se acorda prioritate acestuia din urmă.

DESPRE UN DIVORȚ REGAL ȘI DESPRE ADEVĂRATA ISTORIE A ANVELOPEI ROMÎNEȘTI

Domnul Wrigley, magnatul gumei de mestecat, cel care i-a obișnuit pe americani să mestecă cauciuc îndulcit și aromă, a avut la New York, pînă în 1931, cel mai mare zgîrie-nori. Dar cei care au izbutit să realizeze averi fabuloase, vînzînd produse de cauciuc și în restul continentului,

Liviu MAIOR

(Continuare în pag. 4)

DANUBIANA

au fost regii trusturilor de anvelope. Aceștia, mai precis trustul Goodrich, și-au creat sucursale în toate colțurile lumii, inclusiv în țara noastră, unde au proiectat înființarea unei fabrici de anvelope luându-și ca asociat pe Elisabeta, fosta regină a Greciei, soră a fostului rege Carol al II-lea de Hohenzollern. Evenimentul s-a produs îndată după desfacerea mariajului regal, când, drept consolare, ex-regina Greciei a fost înzestrată cu o bogată moșie în Banat. Proprietatea a fost denumită „Banloc”, urmînd ca în incinta ei să se ridice și fabrica de anvelope. Întreprinderea plănuită a fost însă amplasată pînă la urmă în altă regiune a țării: lângă Florești.

Adevărata istorie a anvelopei românești a început însă abia în anii noștri, după naționalizare, o dată cu reutilizarea uzinei „Victoria” de la Florești și cu darea în funcțiune a modernei întreprinderi de la Popești-Leordeni, uzina „Danubiana”, obiectiv industrial prevăzut în Directivele celui de-al treilea Congres al partidului.

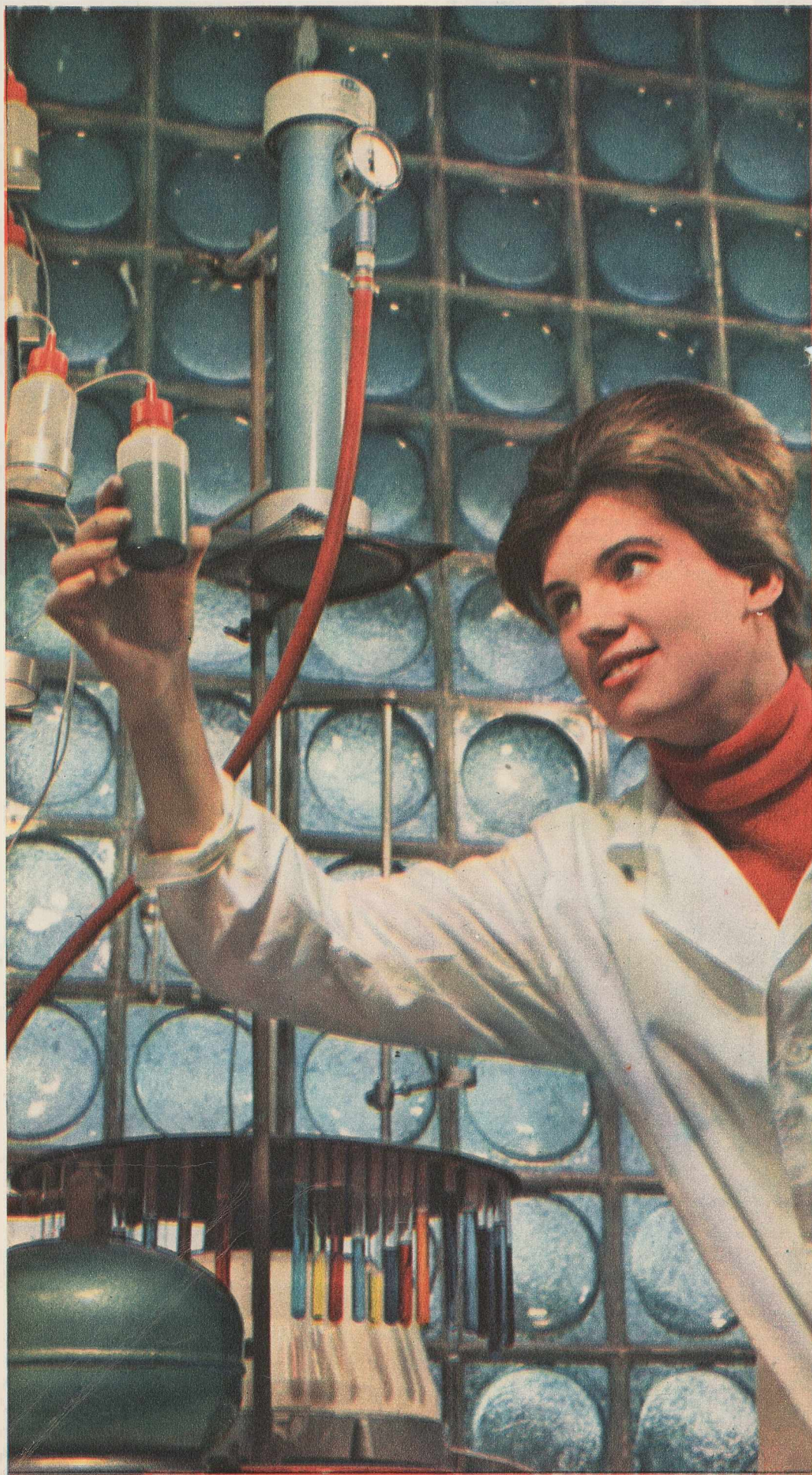
Spre deosebire de fosta fabrică capitalistă, noua uzină de anvelope s-a născut pe temelii reale, ca o consecință firească a măririi considerabile a parcului de automobile și tractoare și în funcție de bogatele resurse de materii prime existente în țară. Din gazele rezultate din cracarea petrolului, chimiștii din Onești realizează astăzi cauciuc sintetic, iar de la Copșa Mică „Danubiana” obține întreg necesarul de negru de fum. Firele de cord vor fi și ele fabricate cu mijloace proprii o dată cu darea în funcțiune a unei noi întreprinderi producătoare de fibre și fire sintetice. În acest fel, trei din cele patru materii prime de bază vor fi livrate „Danubiane” de către industria națională. „Uzina — ne informează conducerea «Danubiane» — își va amortiza investițiile din beneficiile pe care le va realiza în următorii 12 ani, ajungînd să fabrice un milion de anvelope anual chiar din 1965”.

CHIMIȘTII ȘI ȘOFERII — CE ȘTIU UNII, CE ȘTIU ALȚII

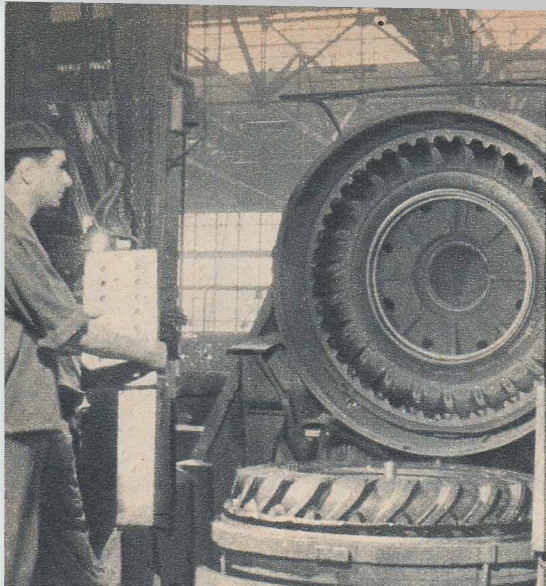
Nu știu cîți dintre șoferii noștri cunosc că pentru confecționarea unei anvelope (atît de simplă și banală ca aspect) sînt necesare un număr de operații egale cu cele necesare fabricării unui automobil propriu-zis. Că pentru a produce pneuri (un pneu însumînd anvelopa, camera de aer și banda de jantă) a fost necesară ridicarea unei uzine ce ocupă o suprafață de 32 de hectare, în interiorul căreia mașini și agregate complicate, ascultînd de comenzile impersonale ale tablourilor de comandă, produc „singure” sute de anvelope ca într-o adevărată țară a minunilor. Cei care au zîmbit, urmărind în revistele umoristice glumele cu roboți antropomorfi, ar avea ocazia, vizitînd secțiile „Danubiane”, să vadă într-adevăr o lume cu roboți, de data aceasta strict autentici, cărora, ca să zicem așa, le lipsește doar vorbirea articulată. Să privim de pildă tabloul de comandă al secției amestecare, înstelat de lumini roșii și verzi de unde practic vorbind se dirijează întreg procesul de producție al secției: dozarea și măsurarea exactă a materiilor prime, încărcarea, amestecarea, descărcarea, peretizarea și transportul produsului obținut. Un adevărat creier uriaș la comenzi careuia se supun docile malaxoarele, benzile transportoare, conveierele, șirul întreg de agregate care primesc, transportă, transformă și retransformă cu precizie matematică pînza de cort și amestecurile existente.

Este de ajuns să privești presele din secția de vulcanizare care apucă cu o dibăcie omenească rotoarele de cauciuc, pe care apoi le formează și le vulcanizează, acordîndu-le „pe conț propriu” căldura, presiunea, umiditatea necesară, aruncîndu-le la sfîrșit pe benzile transportoare — și senzația că te afli în fața unei ființe însuflețite este aproape autentică.

Este tot atît de adevărat însă că toată instalația aceasta complexă n-ar face un pas, sau l-ar face greșit, fără supravegherea și gîndirea științifică a personalului tehnic. Adevăratul vrăjitor rămîne și aci tot omul. Și nici una dintre mașinile acestea „sigure de sine” n-ar scoate un sunet dacă, în prealabil, tînărul colectiv al uzinei n-ar analiza și reanaliza complicatul proces tehnologic, pentru a-l cunoaște cît mai bine și a utiliza la capacitatea sa maximă modernul utilaj al

Analiza cromatografică servește la determinarea acceleranților din amestecurile de cauciuc, constituind una din metodele moderne de determinare folosite în uzina de anvelope „Danubiana”. În fotografie Ing. Pantazescu Elisabeta, șefa laboratorului de analize fizico-chimice, urmărind mersul unei determinări.

Presele de vulcanizare execută automat afii operațiile de prefomare și formare, cît și toate ciclurile de vulcanizare.

uzinei, spre a obține produse de o calitate corespunzătoare acestui utilaj. Totul, absolut totul, este gîndit și regîndit. Cîți dintre șoferii noștri știu de exemplu că obișnuitele desene, încrustate pe suprafața anvelopelor, formează obiectul de studiu al unui întreg colectiv de specialiști, că de forma, adîncimea sau lărgimea liniilor tatuante depind în bună măsură rezistența și durabilitatea anvelopei?

În ce-i privește pe chimiști, ei au stabilit că viața unor anvelope de autocamion și de tractor fabricate la „Danubiana” durează între 30-35 mii km în primul caz și între 2.000-2.700 hantri în cel de-al doilea.

Cum rezistă anvelopele la drumuri bune sau proaste, cum se comportă ele în funcție de temperatura scăzută sau ridicată existentă? În general, bine. Dovadă, nenumăratele comenzi sosite de peste hotare. Cu toate acestea, șoferii, cei mai autorizați să-și spună cuvîntul, vor face în această privință toate precizările trebuincioase. Pentru că, în afară de experiențele și probele făcute în uzină, abia în funcție de experiența șoferilor se va ști, în următorii ani, ce se cheamă cu adevărat succes dobîndit și ce a mai rămas de făcut pentru ca indicatorii de calitate ai pneurilor să crească mereu.

SĂ REVENIM LA ION AL NOSTRU

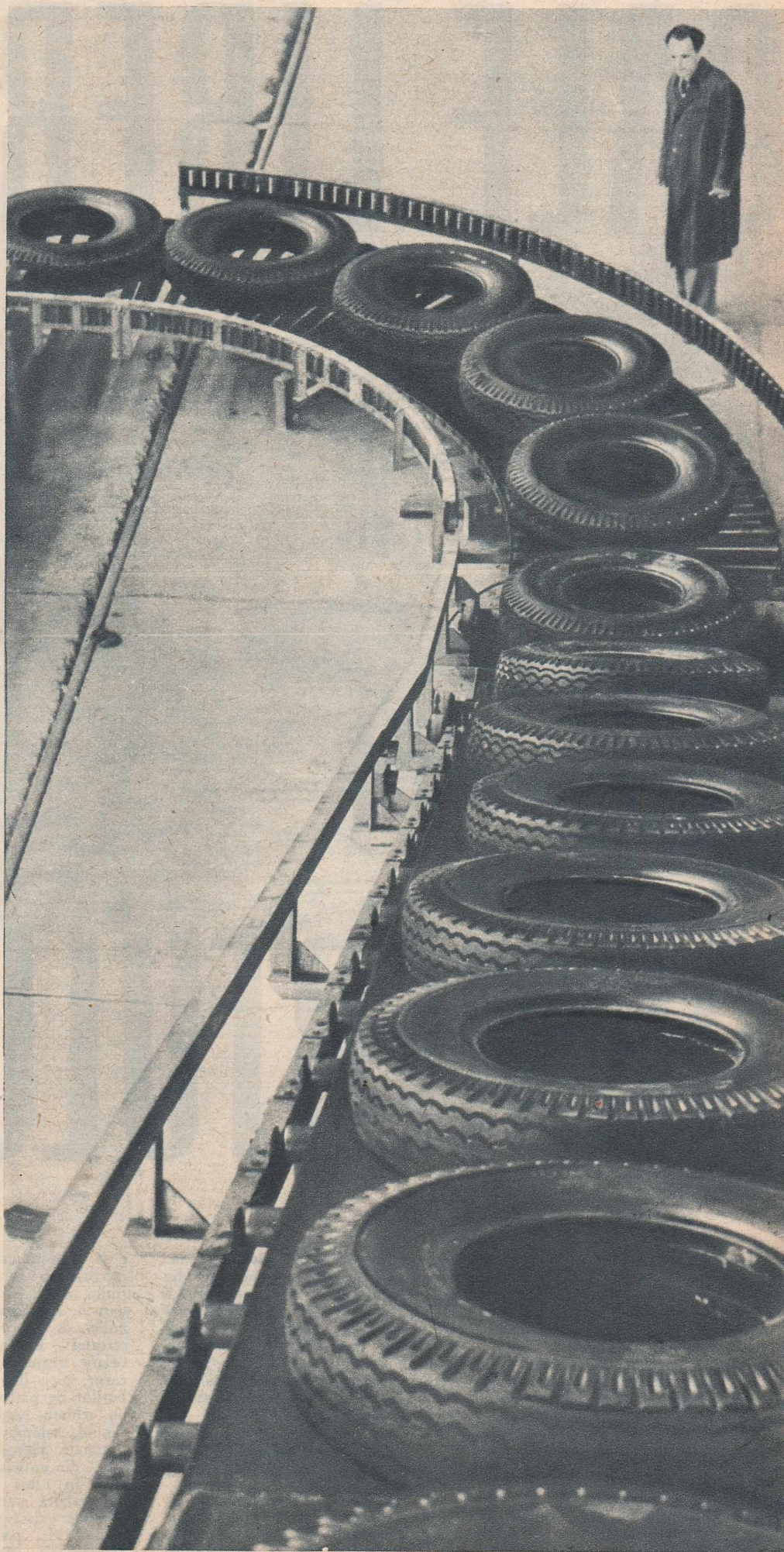
Așadar, băiețandru acestă, stînd pe prispă la el acasă, și-a expus foarte lapidar cunoștințele sale despre cauciuc. Pentru ca în scurtă vreme să-și încerce mintea cu formule chimice și matematice, iar peste cîtiva ani să pătrundă în pătura metalică a uzinei, înarmat cu o diplomă și însărcinat cu o misiune de loc ușoară.

De fapt nimic senzațional în treaba aceasta. Biografia tovarășului Glodeanu seamănă ca două picături de apă cu cea a sutelor de mii de tineri, muncitori și tehnicieni răspîndiți pe cuprinsul țării.

Urmînd școala de calificare a uzinei, a devenit mai întîi operator chimist. Pe urmă a cerut să lucreze la tabloul de comandă. Aci unde, de fapt, uriașul creier electric nu se substituie gîndirii omului, ci este stăpînit de ea. Întregul bun mers al producției depinde timp de opt ore de pregătirea și priceperea tehnică a unor oameni ca Ion Glodeanu. Funcționarea exactă a malaxorului este dirijată în ultimă instanță nu de tabloul de comandă, ci de cunoștințele acumulate în creierul viu al tînărului Ion Glodeanu și al altora ca el. Ca, de pildă, George Voicu, colegul său de la tabloul de comandă, Petre Ghiță, Aurel Chirică, Gheorghe Rada de la secția profilare, sau comunistul Butmălai, mastru electrician, care urmează în prezent anul V al Institutului de construcții. Toți pînă mai ieri, băieți de țărani din satele și comunele învecinate Capitalei.

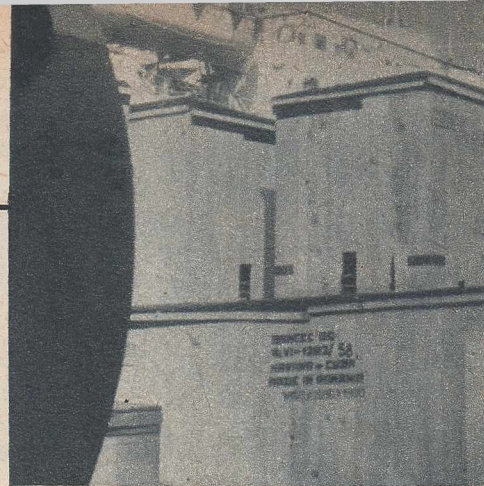
Transformarea lor — cea mai mare dintre toate minunile uzinei — face parte astăzi din domeniul cotidianului obișnuit. Și asta deoarece sămînța fermecată care a dăruit viață acestor mlădițe tinere, înălțîndu-le spre cer, a prins statornicie în pămîntul țării în urmă cu două decenii.

Liviu MAIOR
Fotografii de S. STEINER

Operația finală: purtate de banda transportoare, anvelopele se îndreaptă spre secția de verificare.

Schimbul de mărfuri, mijloc de apropiere a popoarelor — tractoare românești pentru Cuba, covoare cehoslovace pentru Anvers, Singapore, Stockholm, utilaje engleze pentru Uniunea Sovietică, instrumente optice din R.D.G. pentru Kenya...

GALE LIBERĂ

COMERTULUI INTERNAȚIONAL

La 23 martie, în Palatul Națiunilor din Geneva se va deschide Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare. Circa 1.500 de delegați și observatori, personalități din viața economică și politică internațională, trimiși a peste 122 de țări și a numeroase organisme cu caracter guvernamental și neguvernamental, sute de ziariști — acestea sînt principalele coordonate statistice ale celei mai importante conferințe economice postbelice.

Expunînd țelurile conferinței, secretarul general al O.N.U., U Thant, scrie în prefața la raportul „Spre o nouă politică comercială în vederea dezvoltării” întocmit de secretariatul Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare: „Conferința

Națiunilor Unite se întrunește într-un moment cînd se recunoaște din ce în ce mai mult în lumea întreagă că nu există altă alternativă posibilă la cooperarea internațională, dacă omenirea vrea să supraviețuiască. Numai prin cooperare între toate țările, oricare ar fi regimul lor politic și social, pacea lumii poate să fie asigurată”.

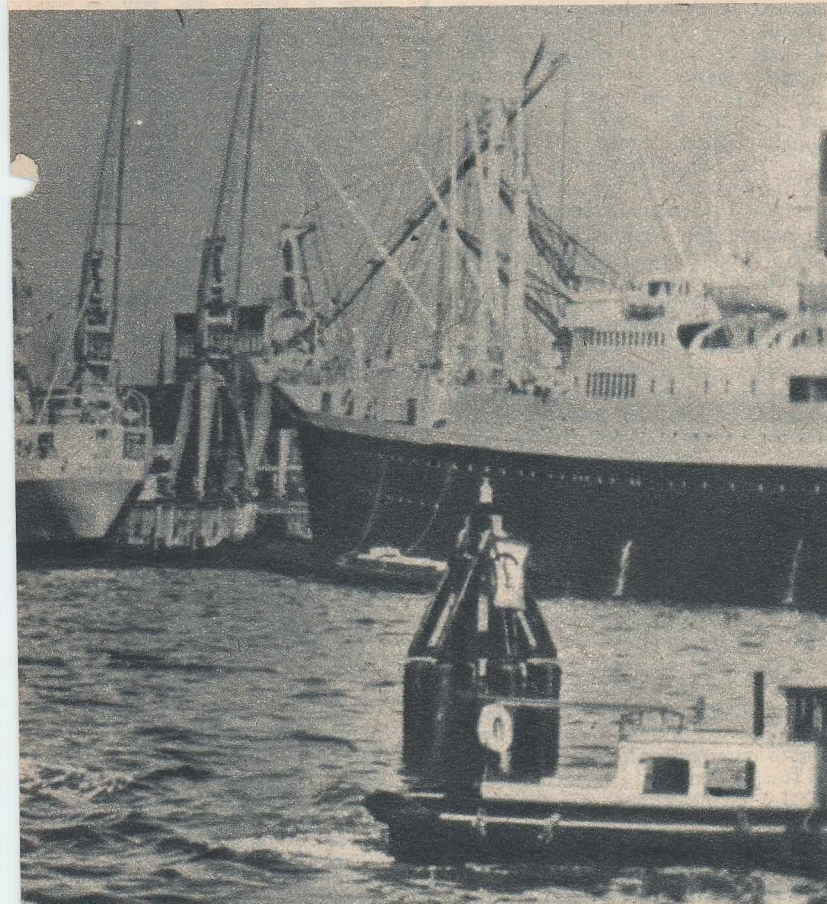
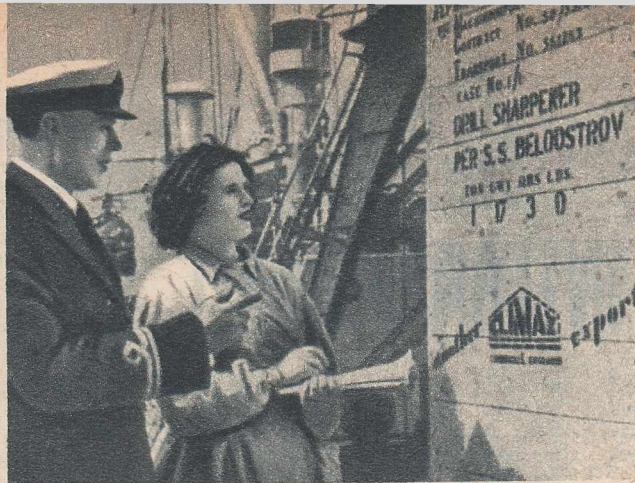
MOMENTE DIN TRECUTUL COMERTULUI INTERNAȚIONAL

De la tribuna conferinței vorbitorii vor aminti desigur că nu numai omul contemporan s-a dovedit interesat în lărgirea schimburilor comerciale. Întreaga istorie a omenirii este jalonată de nenumărate încercări de

a se lărgi schimbul de produse. Comerțul sub formă de troc a luat ființă pe baza diviziunii sociale a muncii. În lucrarea sa „Originea familiei, a proprietății private și a statului”, Engels arată că cele necesare traiului — lapte, brînză, carne, piei, lînă — produse ale triburilor de păstori, făceau cu puțință un schimb regulat de mărfuri. Cu timpul, schimbul lua uneori forme originale. Herodot descrie „comerțul mut” din antichitate în modul următor: În Libia — adică Africa — de cealaltă parte a Coloanelor lui Hercule există o țară și un popor; venind aici pentru a face comerț, cartaginezii își descarcă mărfurile din corăbii, le așază unele lîngă altele pe țărmul mării, apoi se

înapoiază pe vasele lor și fac fum. Observînd fumul, băștinașii se apropie de țărm, lasă aur pentru aceste mărfuri și se retrag. Cartaginezii coboară pe uscat și cercetează dacă s-a lăsat aur suficient pentru mărfuri; dacă sînt mulțumiți, ridică aurul și pleacă; dacă nu, „tocmeala” continuă, pînă cînd amîndouă părțile sînt satisfăcute. Acest schimb se baza pe încrederea reciprocă. Cartagina, care se dezvoltase pe temeiul schimburilor comerciale, era de fapt o așezare înființată de primii comercianți ai antichității: fenicienii care ajungeau cu vasele lor pînă în Marea Baltică.

Extinderea colonizării grecești pe coastele Mediteranei și Mării Negre se baza pe dezvoltarea comerțului

NATIONAL!

practicat de acest popor. Mărfurile cu care se făcea comerț în antichitate erau cerealele, vinul și alte alimente, produsele din metal, mirodeniile din Orient, purpura, țesăturile.

Mediterrana și-a deschis căile de apă și altora. „Toate drumurile duc la Roma” nu era numai o formulă, ci reflecta o realitate. Către Roma se îndreptau materii prime și produse din toate colțurile vastului imperiu roman.

...Și alte file din istoria milenară a comerțului. Alt nume în marea carte a schimburilor dintre popoare: Bizanțul. Țesături de mare preț, arme, obiecte decorative, mozaicuri fac vestită munca migăloasă a meșterilor Orientului. Dar produsele bizantine sînt concurate de cele arabe.

Vestiții comercianți arabi străbat Asia, Africa de nord, Spania. Cu timpul s-a format în Europa tradiția comercială de care sînt legate orașe ca Florența, Genova, Veneția, Gand, Anvers, Strasbourg, Köln, Hamburg, Leipzig, Paris, Rouen și Szczeczin.

Cucerirea de noi pămînturi, deschiderea drumurilor maritime spre India și America fac ca o varietate de produse să apară pe piețele europene. Se aduc cantități mari de aur, argint, cafea, orez, bumbac, cacao, indigo, tutun, condimente și alte mărfuri coloniale.

Cu fiecare secol care ne apropie de epoca modernă, comerțul capătă de amploare tot mai mare. Această dezvoltare impetuoasă reprezintă una

din premisele importante ale apariției modului capitalist de producție.

Secolele XIX și XX cunosc o creștere continuă a schimburilor comerciale. Două cifre sînt extrem de semnificative. Dacă în 1800 volumul schimburilor comerciale internaționale reprezenta suma de 1,4 miliarde dolari, în 1963 el s-a cifrat la 240 miliarde de dolari. Dar această evoluție nu a cunoscut un ritm egal în timp; dezvoltarea schimburilor comerciale a fost diferită și sub raport teritorial. În anii 1950-1963 partea țărilor în curs de dezvoltare a scăzut de la 34,4% la 24%. Modificări structurale în schimburile internaționale au adus o serie de factori ca preferințele de consum ale unui produs sau altul — ceea ce a avut drept consecință scăderea consumului anumitor produse — marile transformări tehnice care au înlocuit o serie de materii prime etc.

APARATUL RESPIRATOR AL STATELOR

Chiar și o scurtă incursiune în istoria milenară a comerțului arată că din cele mai vechi timpuri schimbul de produse a constituit un mijloc de cunoaștere reciprocă și de apropiere a popoarelor, o sursă de satisfacere a unor nevoi din ce în ce mai complexe. Însăși distribuția variată pe suprafața globului a bogățiilor solului și subsolului impune legături economice multilaterale. Tocmai de aceea comerțul internațional este de mult aparatul respirator al statelor, plămîni prin care se fac schimburile necesare existenței unei economii sănătoase. Acest schimb poate fi pe deplin asigurat numai în condiții de pace, fiind favorizat și totodată favorizînd înțelegerea între națiuni. Parafrazînd un dicton latin, am putea spune că atunci cînd se face comerț, se consolidează pacea și invers. Este de ajuns să amintim perioada celui de-al doilea război mondial cînd timp de șase ani traficul mondial normal a fost întrerupt.

La sfîrșitul războiului mondial, cînd ar fi fost normal să se înregistreze o intensificare a relațiilor economice între state, întrucît necesitățile refacerii economice dictau acest lucru, omenirea s-a trezit în situația că relațiile comerciale au fost subordonate unor scopuri politice. Din acest punct de vedere se știe că în anii postbelici încercările de a se crea greutăți artificiale în relațiile cu statele socialiste și-au găsit expresia și în acțiuni urmărind limitarea comerțului Est-Vest.

Dar chiar și în acei ani s-au făcut numeroase încercări — unele cu rezultate pozitive — pentru a se restabili un comerț mondial normal. Părerii lucide în problemele comerțului internațional s-au exprimat cu ocazia cîtorva întruniri internaționale în problemele comerțului la Londra în 1946, la Lake Success și Genova în 1947.

Năzuința unor largi cercuri economice spre intensificarea comerțului internațional și-a găsit expresia și în faptul că la începutul anului 1951 s-au întrunit într-o elegantă sală din centrul Parisului reprezentanți cunoscuți ai lumii de afaceri din Occident, economiști și activiști sindicali, lansînd ideea convocării unei conferințe economice internaționale. În anul următor, aproape 550 de persoane luau loc în Sala Coloanelor a Casei sindicatelor din Moscova, unde își deschidea lucrările această conferință. Chiar în aceeași zi postul de radio britanic B.B.C. difuza o declarație în care se spunea referitor la embargo: „Această lege ignoră faptul că economiile europene sînt complementare, iar controlul asupra mărfurilor statelor este ireal... De ce se acordă un interes atît de mare problemei schimburilor comerciale dintre Est și Vest? După părerea mea acest interes se datorește crizei economice care domnește în țările din Europa occidentală.”

Autorul acestei declarații era Harold Wilson, actualul lider al partidului laburist englez, cunoscut specialist în problemele economice, fost ministru al comerțului. Asemenea voci s-au făcut auzite în numeroase țări capitaliste. La New York cunoscutul publicist Walter Lippmann, la Londra personalități ca lordul Boyd Orr și Reginald Maudling, fruntaș conservator și membru al cabinetului Home, cereau, într-o formă sau alta, lărgirea relațiilor economice Est-Vest.

În anii următori comerțul internațional s-a dezvoltat mai mult decît înainte de 1952, totuși s-au menținut încă multe discriminări. Mai există multe posibilități de lărgire a relațiilor comerciale între state pe baze reciproc avantajoase. În septembrie 1963 a avut loc la Washington o conferință consacrată problemelor dezvoltării comerțului exterior al Statelor Unite. Luînd cuvîntul la această conferință fostul președinte Kennedy și alte personalități americane influente s-au pronunțat pentru reexaminarea în spirit realist a politicii comerciale față de țările socialiste.

UN BAROMETRU AL RAPORTURILOR DINTRE STATE

O dată cu înfrîngerile suferite pe mai multe planuri de „războiul rece”, vîntul cald care a început să adie pe arena internațională duce nemijlocit și la „încălzirea” schimburilor economice internaționale. Căci comerțul este unul din barometrele cele mai sensibile ale raporturilor dintre state.

Dorința de a face comerț, baza pe necesități obiective, năzuința de a se crea condiții pentru exercitarea unui comerț mondial echitabil, fără discriminări, și de a sparge barierele

(Continuare în pag. 8)

COMERTULUI INTERNAȚIONAL!

artificiale, s-a reflectat și în ecoul pe care l-a avut în întreaga lume propunerea sprijinită de țările socialiste de a se convoca o conferință internațională pentru comerț.

Este semnificativ că în aceste zile când se întrunesc delegații la Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, vapoarele străbat oceanul îndreptându-se spre Cuba cu mărfuri din Anglia, Franța, Belgia și Spania. În același timp, pe aceleași căi maritime nave americane transportă cereale având destinația Uniunii Sovietice.

Prin voința majorității membrilor săi, Organizația Națiunilor Unite a căpătat mandatul să patroneze Conferința de la Geneva, oficializându-se astfel caracterul acestei importante conferințe. Pregătiri în vederea marii întâlniri au fost făcute în numeroase state. Conferințele economice O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.), pentru Asia și Extremul Orient (E.C.A.F.E.) ținută la Bangkok și Teheran, pentru Africa la Addis Abeba, au adoptat documente care vor fi puse în discuția Conferinței de la Geneva. R. P. Romîna a acordat de la început o atenție deosebită pregătirilor Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare. În cadrul ultimei ședințe a Comitetului Național de pregătire a participării R. P. Romîne la Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, s-a luat notă de faptul că propunerile făcute de țara noastră s-au bucurat de atenția comitetului pregător și au fost incluse în raportul acesteia pentru conferință.

Un interes deosebit îl manifestă față de Conferința de la Geneva țările în curs de dezvoltare. În America și Asia, în noile state independente din Africa, problemele comerțului sînt la ordinea zilei. Aceste țări dau o importanță tot mai mare extinderii cooperării internaționale, în vederea soluționării greutăților pe care le întîmpină în dezvoltarea lor economică. Din datele O.N.U. reiese că criza relațiilor economice internaționale atinge un grad înalt atunci când este vorba de țările în curs de dezvoltare. Lipsite încă de posibilitățile pe care le oferă industrializarea, reduce numai la rolul de exportatori de materii prime, țările în curs de dezvoltare întîmpină serioase dificultăți economice.

Dar ceea ce caracterizează comerțul lor exterior este în primul rînd înrăutățirea „raportului de schimb” dintre prețurile mărfurilor exportate și ale celor importate. Prețul materiilor prime pe care aceste țări le exportă înregistrează o tendință continuă de scădere pe piețele capitaliste de mărfuri, în timp ce crește atît cota-parte cît și prețul produselor industriale pe care țările în curs de dezvoltare le importă.

Aceste probleme și numeroase altele care vor fi ridicate de delegații în cursul celor aproape trei luni de dezbateri, în ședințe plene și comisii, vor constitui preocupări de seamă ale Conferinței de la Geneva.

COMERȚ CU PESTE 80 DE STATE

Pămînturile romînești au fost străbătute cu veacuri în urmă de drumuri comerciale. Pe Dunăre, prin

porturile Mării Negre se scurgeau mărfuri dintre cele mai diferite. Din secolul al XIV-lea și pînă în secolul al XVI-lea s-au dezvoltat legături comerciale cu țările din centrul și apusul Europei, în special cu Polonia și cu orașele italiene Venetia, Genova și altele. Negustorii genovezi aveau comptoare comerciale la Suceava și în porturile mai mari de la Dunăre și Marea Neagră. Domnitorii Alexandru cel Bun și Mircea cel Bătrîn acordau privilegiul negustorilor din Polonia de a aduce mărfuri, de a le desface în țară și de a exporta de aici mărfuri romînești. Din secolul al XVI-lea și pînă în secolul al XVIII-lea comerțul nostru exterior a fost dominat de monopolul turcesc (de fapt pînă la pacea de la Adrianopole, în 1829). După cum arată Dimitrie Cantemir prețurile plătite de negustorii turci erau de 2-3 ori mai mici decît cele de la Constantinopole. Dar și în această perioadă am avut legături și cu alte țări. Astfel negustorii moldoveni ajungeau pînă la Nijni-Novgorod de unde aduceau blănuri. După 1829 au avut loc schimbări însemnate în structura comerțului exterior romînesc, ca urmare a schimbărilor din domeniul producției. Exportul de vite trece pe locul al doilea, iar primul loc îl ia exportul de cereale. În această perioadă se dezvoltă în mod deosebit porturile dunărene.

Intrarea tot mai puternică a Romîniei pe făgașul capitalismului a determinat lărgirea participării sale la piața mondială capitalistă. În a doua jumătate a secolului trecut și la începutul secolului XX țara noastră a întreținut relații comerciale mai ales cu Austro-Ungaria, Germania, Anglia și Franța. În general țara noastră era o piață de desfacere a produselor industriale și o sursă de aprovizionare cu materii prime ieftine.

În prezent Romînia socialistă întreține relații comerciale cu peste 80 de țări ale lumii.

Iată o mărturie elocventă despre comerțul exterior al Romîniei venit din Statele Unite. Revista americană „U. S. News and World Report” scria nu demult: „*Înainte de cel de-al doilea război mondial exporturile Romîniei se componeau din circa 90% materii prime și 10% produse semifinite. Astăzi, acest procentaj este răsturnat... În docurile*

Mercur, zeul comerțului, nu a făcut niciodată casă bună cu războinicul Marte. Schimburile de mărfuri constituie un mijloc eficient pentru a preîntîmpina schimburile de gloanțe; comerțul creează posibilități ca popoarele să se cunoască mai bine, să-și aprecieze reciproc realizările. Truda și migala a milioane de oameni se exprimă în mărfurile realizate la Uzina de utilaj petrolier din Ploiești, în oțelăriile din Pittsburgh, în Combinatul de la Magnitogorsk, în minele din Ruhr, pe plantațiile întinse de cafea din Brazilia. Și poate că este simbolic faptul că în același Palat al Națiunilor din Geneva își vor ține concomitent lucrările Conferința mondială economică și Comitetul care urmărește găsirea căilor pentru dezarmarea generală și totală.

Conf. Tiberiu PAVEL
decanul Facultății de comerț
a Institutului de științe economice „V. I. Lenin”
Ion MANEA — ziarist

TEATRU

ROYAL SHAKESPEARE COMPANY

Venită din țara lui Shakespeare, o trupă de actori — printre care citiva excelenți, iar Paul Scofield ieșit cu totul din comun — a jucat două din piesele sale cele mai cunoscute. O comedie și o tragedie. Pentru un teatru serios, este modul cel mai greu dar și cel mai potrivit de a se înfățișa publicului în toată amploarea posibilităților sale. Royal Shakespeare Company a folosit din plin și cu strălucire acest prilej. Comedia erorilor a amuzat. Lear a zguduit. Amintirea lăsată e de neuitat.

Ansamblul englez este, profesional, ireproșabil. Ținuta și vorbirea scenică se contopesc pe linia unei tehnici actoricești și a unui stil de aleasă cultură teatrală. Textul e servit cu sobrietate, cu măsură, cu eleganță. Deopotrivă în comedie, ca și în tragedie.

Am văzut de multe ori Regele Lear. Interpretări celebre. Aceasta însă mi s-a părut cea mai nouă. Și totodată cea mai aproape de Shakespeare. Aici nu mai era vorba de obișnuita dramă a ingrătitudinii filiale, a părintelui orbit și părtinitor, care află cu durere că cel mai aproape i-a fost copilul nedreptățit, ci de o zguduitoare tragedie a cunoașterii, de descoperirea tragică a însuși sensului vieții.

Peter Brook se dovedește un foarte mare regizor și om de teatru, nu prin efecte scenice spectaculoase, ci prin gândirea profundă care stă la baza viziunii sale asupra lui Lear, prin mijloacele teatrale noi care toate converg spre a transmite spectatorilor tulburătorul mesaj shakespearian. În montarea sa, Lear devine un colocviu filozofic între actori, și — firesc — între actori și public. Un colocviu servit cu o înaltă artă teatrală, în primul rînd de niște actori care gîndesc textul. Poate că de aceea spectacolul lui Peter Brook, despuat de orice artificii, dă senzația unei lucidități pe care unii spectatori au considerat-o împinsă pînă la cruzime. Rațiunea, al cărei triumf rinascențist caracterizează marile teatre shakespearian, este coloana vertebrală a acestui spectacol. De aici, sentimentalul contemporaneității care se degajă cu atîta putere. De aci, impresia atît de violentă pe care spectacolul a produs-o asupra publicului, care a urmărit de astă dată tragedia lui Lear ca pe o urlașă experiență umană a monarhului orbit de putere și de aceea orb în fața realității, care pe măsură ce pierde totul și rătăcește prin furtunile vieții și rătăcirile minții, ajunge să-și regăsească omenia.

Spectacolul lui Peter Brook e bărbătesc, aspru, așa cum se cuvine să fie un adevărat spectacol shakespearian. La asta contribuie liniile sobre ale imaginii scenice, rigoarea metalului arămiu, somptuoșitatea frustă a costumelor de piele, noblețea tragică a zdrențelor în care Lear, Gloucester, Edgar rătăcesc prin furtună. La asta contribuie hotărîtor Paul Scofield. E un Lear cărunt, dar în plină putere care-și trăiește calvarul ca un adevărat erou de tragedie. Pe măsură ce urcă treptele cumplitelor înțelegeri, forța sa morală crește nemăsurat, atingînd în final rara măreție a adevărilor simple, profund umane.

Colaborarea Peter Brook—Paul Scofield cred că dă ansamblului care înnoiește strălucit tradiția Teatrului Memorial din orașul natal al marelui Will, adevărata sa dimensiune filozofică și artistică. Pentru noi a fost o mare bucurie că am putut să fim martorii unei asemenea întâlniri.

Traian ȘELMARU

FILE
DIN
ISTORIA
MARILOR
DESCOPERIRI
ȘI
INVENȚII

DE LA OPAIT LA LUMINA FLUORESCENTĂ

Tev. Sergiu Pictorș din Craleva, str. Iancu Jianu 13, și alți cititori ne roagă să publicăm un articol despre istoria iluminatului. Prin documentarul de față răspundem acestor cereri.

● „TU, ZEITĂ UG, REGINĂ A FOCULUI STRĂLUCITOR ȘI FIERBINTE...” ● MASALAGII — TORȚE VII ● „...ÎMPOTRIVA PLANULUI DIVIN DE A LĂSA NOAPTEA PĂMÎNTUL ÎN ÎNTUNERIC” ● TENEBROASELE MAȘINAȚII ALE FABRICANȚILOR DE BECURI ● LUMINA FĂRĂ FLACĂRĂ ȘI LUMINA RECE

Când aprindeau focul, vechii mongoli rosteau o rugă care suna astfel: „Tu, zeiță Ug, regină a focului strălucitor și fierbinte, fiică a oțelului tare și a cremenei, ascultă rugăciunea noastră! Îți aducem în dar uleiul negru și un berbec alb cu capul galben. Indură-te de noi și dăruiește-ne binefacerea luminii și căldurii tale...”

Pe atunci, oamenii nu înțeleseseră că focul și lumina nu sînt un dar al zeilor.

În orice caz, să reținem faptul că prima categorie de mijloace de iluminat create de om a fost cea bazată pe flacără, care a dominat

în mod exclusiv pînă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Din marea diversitate a acestor mijloace, cel mai vechi s-a bazat desigur pe creanga de copac aprinsă de trăsnet, pe care omul primitiv a adus-o în peștera sa, pentru a aprinde acolo un foc de vreascuri. Chiar și sinantropii foloseau astfel de focuri: în peșteri, alături de osemintele străvechi ale acestor oameni în devenire, a fost descoperită cenușa.

Focul nu servea, bineînțeles, numai la iluminat, ci și la încălzit, la pregătirea hranei, iar mai târziu, la

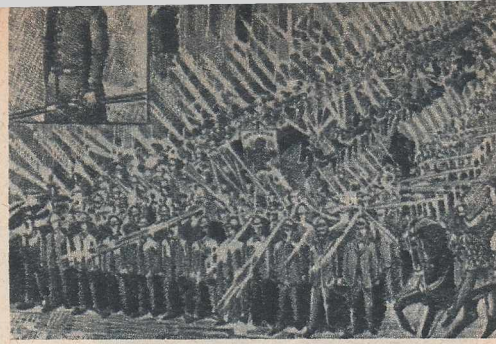
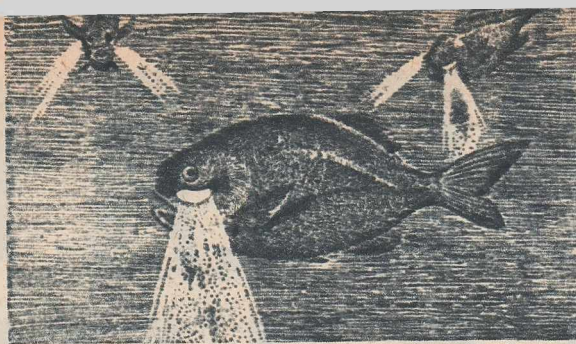
I. M. ȘTEFAN

(Continuare în pag. 10)

Luminile orașului.

DE LA OPAIT LA LUMINA FLUORESCENTA

Peștii de mare adâncime din abisul oceanic au utilizat primul, cu mult înaintea omului, iluminatul electric... Ei sînt purtătorii unor adevărate reflectoare (stînga). O demonstrație originală a noii tehnici (în 1894) a iluminatului. În acel an, la 31 octombrie, 250 de muncitori și funcționari ai întreprinderii „Edison” au parcurs străzile New Yorkului, avînd cîte un bec electric aprins, fixat pe cască.

olărit și topirea metalelor. Iată de ce omul, pentru ca nu cumva focul să se stingă, îl păzea cu sfințenie. Și atît de adînc înrădăcinată a fost această preocupare, încît ea s-a păstrat pînă în societatea sclavagistă a antichității, deși pe atunci se cunoșteau multe procedee pentru a produce focul: prin frecarea lemnului, lovirea pietrelor de cremene etc. Legenda lui Prometeu, eroul care a furat din cer „focul zeilor” pentru a-l da muritorilor, demonstrează din plin înălța prețuire ce se acorda focului încă din vechime.

Dar focul de vreascuri n-a fost decît primul mijloc de iluminat bazat pe flacără.

Pornind de la constatarea că lemnele din arbori rășinoși ard mai bine, oamenii au început să strîngă rășinile și, înmuind crengi sau lemne în ele, au creat primele torțe. Ele erau superioare focului de vreascuri, dar flacăra neliniștită și abundența fumului produs au făcut ca în adăposturi să se folosească mai mult lămpile cu grăsimi (opaițe). Astfel și în peșterile de pe teritoriul țării noastre, datînd din vremuri străvechi, au fost descoperite niște opaițe făcute din solduri de urs retezate, în cavitatea articulară a oaselor arzîndu-se grăsimi datorate de lumină.

Acest tip de lampă a fost perfecționat mai întîi prin folosirea untdelemnului în locul grăsimii animale și apoi prin inventarea fitilului.

CÎND ARDEAU 20.000 DE LUMINĂRI...

În timpul romanilor s-a descoperit *lampa fără vas*, din seu și fitil, adică *luminarea*, care arde mai încet decît lampa cu grăsimi, aproape fără fum și cu o flacără mai luminoasă și mai deschisă la culoare. Cînd în locul seului s-a dovedit că se poate folosi și ceara de albine, iar mai tîrziu stearina și parafina, calitatea luminărilor s-a îmbunătățit simțitor.

Luminarea a fost secole la rînd mijlocul principal de iluminat artificial, iar breslele feudale ale luminărilor erau foarte puternice. Se povestește că, la o serbare dată de cneazul Potemkin în cinstea țarinei Ecaterina a II-a, în sălile palatului său ardeau 20.000 de luminări de ceară și 140.000 de lămpi cu ulei.

Cu tot succesul luminărilor, lampa cu ulei nu a fost abandonată. Cu atît mai mult cu cît încă din secolul al XVI-lea, marele savant și artist Leonardo da Vinci o îmbunătățise printr-un dispozitiv pe cît de simplu, pe atît de ingenios. El a pus deasupra lămpii un coș de metal, ceea ce făcea ca aerul cald să se urce în sus, iar cel rece să vină mai abundent prin partea de jos, stimulînd arderea. Această prîmînire a aerului a dat rezultate foarte bune,

iar în 1778 coșul metalic a fost înlocuit prin sticla de lampă, așa cum o cunoaștem la lămpile cu petrol, obținîndu-se o strălucire și mai puternică.

În sfîrșit, printre cele mai bune mijloace de iluminat cu flacără, să amintim „gazul aerian”, introdus pe la începutul secolului al XIX-lea în multe orașe mari. Obținut prin arderea în vase închise a cărbunilor, mai ales a huilei grase, și format din metan, oxid de carbon și hidrogen, el putea fi lesne îndreptat prin țevi spre locul de întrebuințare, de pildă spre ateliere sau spre felinarele de pe străzi.

La început, introducerea gazului aerian s-a lovit de mari greutăți, fabricanții de luminări și de lămpi de diferite tipuri temîndu-se de concurența lui. Iată cîteva din „argumentele” folosite împotriva sa: prin strălucirea lor, lămpile cu gaz merg împotriva „planului divin de a lăsa noaptea Pămîntul în întuneric”; locuitorii orașelor vor rămîne prea tîrziu afară din casă și vor răci, iar numărul bețivilor va crește; caii de la calești se vor speria, iar hoții vor deveni mai îndrăzneți...

Aceste afirmații n-au putut însă

opri progresul noului tip de iluminat, iar descoperirea sitei incandescente, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, a permis obținerea unei flăcări deosebit de luminoase, care a susținut un timp bătălia chiar și cu becul electric.

BUCUREȘTIUL. PRIMUL ORAȘ DIN LUME LUMINAT CU PETROL LAMPANT

Evenimentul s-a întîmplat în 1857. În acel an, străzile Bucureștiului au cunoscut lumina lămpilor de petrol lampant; a fost primul oraș din lume pentru luminarea căruia s-au folosit astfel de lămpi. (Cu un an mai înainte, sistemul fusese utilizat pentru iluminarea gării din Viena, dar pe străzile capitalei austriace a fost introdus abia în 1859.)

Lucrul nu trebuie să ne mire prea mult, căci pe atunci România era singura țară din lume cu producție industrială de țîței; abia în anii următori, o serie de state industriale dezvoltate o vor ajunge din urmă și depăși.

Pînă în 1857, străzile bucureștene fuseseră luminate cu lămpi folosind ulei de rapiță sau produse distilate

din șisturi bituminoase, față de care însă petrolul lampant prezenta o serie de avantaje însemnate: nu îngheța iarna, era mai ieftin, mirosul său se dovedea mai puțin supărător etc.

În 1856 s-a ținut o licitație pentru iluminatul străzilor Bucureștiului. Th. Mehedințeanu — care împreună cu chimistul Alexe Marin și farmacistul Hege obținuse, prin distilarea țîțeiului, pe baza unui procedeu conceput și experimentat de ei, petrol lampant — a propus folosirea acestuia din urmă. Condițiile lui Mehedințeanu dovedindu-se cele mai atrăgătoare, oferta a fost acceptată și el a comandat în străinătate lămpile necesare, ca și instalațiile de distilare. Instalațiile au început să funcționeze în cadrul distileriei de la Rîfov, lângă Ploiești, care a intrat în funcțiune tot în anul 1857. Și astfel s-a ajuns ca Bucureștiul să fie primul oraș din lume cu străzi luminate cu petrol lampant!

Dacă această prioritate este de necontestat, nu-i mai puțin adevărat că la noi dezvoltarea iluminatului a fost adesea frînată de contradicțiile inerente orînduirii capitaliste și de faptul că în trecut țara noastră avea o economie înapo-

Iluminatul modern: transparentă, efecte decorative create prin armonie și simplitate. Și ceea ce este nu mai puțin important: condiții mai bune de lucru.

iată, dependentă în mare măsură de firmele străine. Într-o lucrare a sa regretatul acad. Șt. Vencov dă un exemplu foarte caracteristic, referindu-se la istoria folosirii gazului aerian, tot la București.

Începînd din anul 1868 — cînd s-a introdus în țara noastră — iluminatul cu gaz a fost concesionat pe rînd unui capitalist francez, unui grup de capitaliști romîni, unei societăți engleze, unui grup de capitaliști francezi etc. Așa cum remarcă Șt. Vencov, această perindare „a împiedicat fabricarea de mașini și utilaje de către industria națională, deoarece capitaliștii străini urmăreau să-și vîndă utilajul lor! Apoi, a constituit o frînă în calea introducerii unui mijloc mai practic de iluminat: iluminatul electric. Bazîndu-se pe contractul încheiat cu primăria București, compania de gaz a continuat să funcționeze pînă în 1908, cînd înceta dreptul ei, conform contractului. În acest fel, iluminarea electrică a Bucureștiului a fost întîrziată cu aproape un sfert de veac — sublinia Șt. Vencov.

Să amintim faptul că o „dare de seamă“ publicată de primărie în 1911 recunoștea că în acel an „134 străzi din Capitală nu aveau nici o formă de iluminare, ceea ce explică zilnicele plîngeri adresate primăriei din partea locuitorilor acestor străzi“. Într-o statistică publicată în 1942, citim că 52% din locuințele urbane de la noi erau lipsite de electricitate (iar 72% nu aveau instalații de apă și canalizare).

Dar, cu aceasta am făcut o incursiune dincolo de momentul în care am ajuns în istorisirea noastră, avîntîndu-ne în domeniul „luminii fără flacără“, despre care vom spune mai tîrziu cîte ceva.

LAMPA BOGATULUI ȘI LAMPA SĂRACULUI

S-ar putea ca din cele mai sus arătate să se înțeleagă că mijloacele de iluminat ar fi fost aceleași pentru toți oamenii dintr-o anumită epocă. Nimic mai greșit.

Focul din vatră, opaițul, lumînările ieftine de seu au reprezentat —

și mai reprezintă încă în multe părți ale lumii — obișnuitul izvor de lumină artificială al săracului; ba se întîmpla ca, din lipsă de mijloace, în multe colibe să domnească, la căderea nopții, întunericul.

Bogații utilizau — corespunzător epocii — lămpi cu ulei măestrit împodobite, făclii fixate în pereți în suporturi de argint, lumînări groase de ceară înfipte în sfeșnice de metal scump, lanterne avînd pereții din pînză uleiată transparentă, lămpi de gaz aerian în casă și prin curți etc.

În țara noastră, lămpile primitive cu grăsimi numite „cătui“ au dăinuit în multe sate chiar în vremurile cînd în orașe apăruseră lămpile cu gaz aerian și becurile electrice.

Prin secolul al XVII-lea se întîlneau destul de des pe ulițe „masalagii“. Ce erau aceștia?

Străzile orașului fiind cufundate în întuneric noaptea, atunci cînd boierii ieșeau în oraș cu trăsurile, înaintea vehiculului se putea vedea fugind unul sau mai mulți masalagii, de obicei robi; ei purtau în spate un fel de grătore prevăzute cu niște cîrpe îmbibate în țitei care, aprinse, dădeau o lumină foarte puternică. De multe ori se întîmpla însă ca țiteiul să se prelingă pe veșmintele masalagiiului și, o dată cu aceasta, flăcările să-l cuprindă și omul să ardă ca o torță vie.

Abia mai tîrziu masalagiiii au fost înlocuiți prin purtători de felinare, care luminau drumul caleștilor.

SE DESCOPERĂ „PUNTEA DE FOC“

Lumina fără flacără este copilul electricității și printre marile ei foloase se numără și acela de a fi permis crearea celor mai perfecte mijloace de iluminat din cîte a cunoscut civilizația umană.

Este interesant de amintit că, deși electricitatea era cunoscută încă lui Thales din Milet, cu sute de ani î.e.n., timp de peste două milenii ea nu și-a găsit nici o aplicație tehnică importantă. Doar în secolul trecut a început să servească la iluminat, pentru ca în veacul nostru să de-

vină și cea mai importantă sursă de energie pentru industrie și transporturi.

Prima utilizare a electricității pentru iluminat datează de la începutul secolului al XIX-lea. Atunci s-a descoperit „puntea de foc“ care se produce între cei doi cărbuni legați de polii unei baterii electrice puternice. Este vorba de arcul electric (realizat pentru întîia dată în 1802) atît de luminos încît a fost supranumit „soarele artificial“.

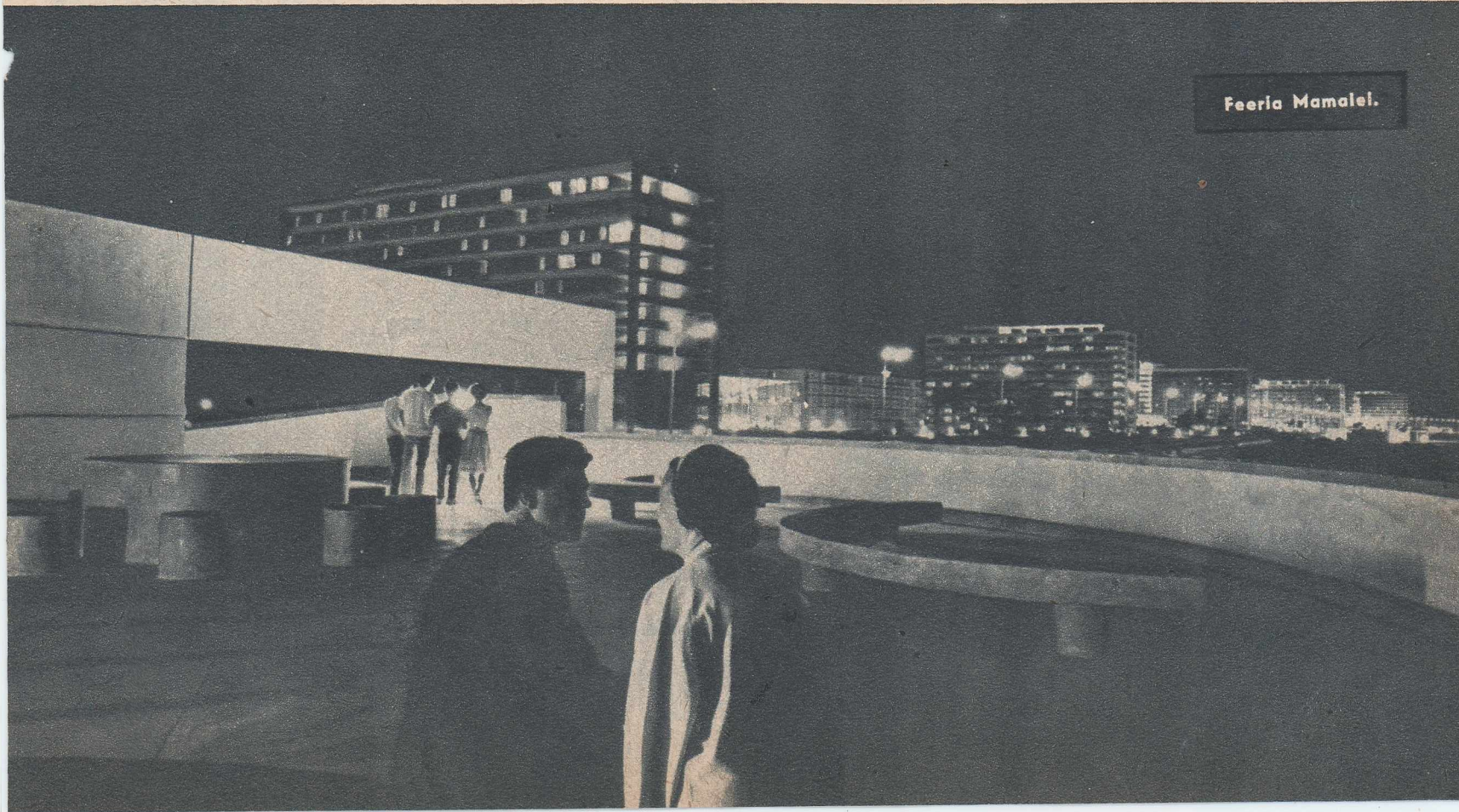
Arcul electric a apărut însă multă vreme, timp de decenii, ca o simplă experiență de laborator sau cel mult ca o încercare promițătoare. Abia după inventarea dinamurilor, lămpile electrice cu arc au început să fie ceva mai larg folosite. Existau însă mari greutăți. Costul acestor mijloace de iluminat era foarte ridicat; pe de altă parte distanța dintre cărbunii așezați orizontal se mărea o

(Continuare în pag. 16)

Aici se naște fluorescența... Aspect de la fabrica „Electrofarul“ din București.

Feeria Mamalei.

DIN EXPOZIȚIA ANUALĂ DE

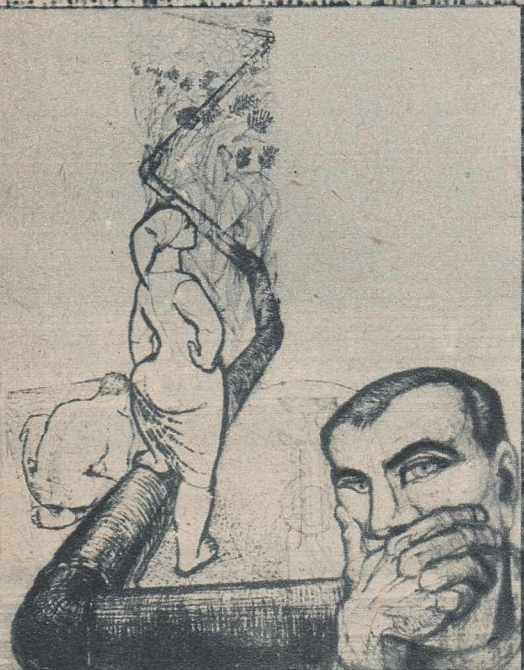

CORNELIU BABA: Studiu (laviu)

GHEORGHE IVANCENCO:

Construcția cargoului
(linogravură în culori).

MARCEL CHIRNOAGA: Gînduri (din ciclul „Imagini dobrogene” — acvaforte — acvatinta).

FLORICA CORDESCU-JEBELEANU:

Țărancă din
Moldova (tus).

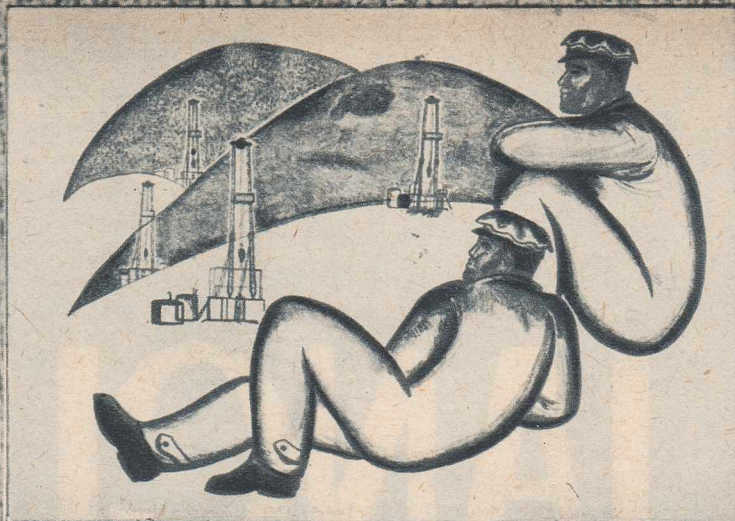
LIGIA MACOVEI

GRAFICĂ

G. DOBRIAN:

Intrare în mină
(gravură în culori).

GHEORGHE BOTAN:

În pauză (litografie).

CORNELIA DANET: Dans în Oaş (din ciclul
„Nunta” — litografie).

PAUL ERDOS: Grații venetiene (din ciclul
„Itinerar italian” — tuș).

IOSIF BENE: Et de față (gușe).

IOSIF BENE: Violoncelist (tuș colorat).

CONSTANTIN BACIU: înainte de ședință (tuș colorat).

IANCU JIANU

Răpîță de arnăuții lui Pervanoglu, Ileana (Alexa Mezincescu) va avea o moarte tragică, stîngîndu-se chiar sub ochii fratei lui el, Iancu Jianu (Gabriel Popescu).

In tripla ipostază de libretist, regizor și maestru coregraf, Oleg Danovski a convertit în fapt de artă acum, în 1964, o idee care îl urmărea, pare-se, de foarte mult, și a făcut-o la modalitatea și cu mijloacele lui 1964. Prin aceasta, „Iancu Jianu“, figură romantică de haiduc de la începutul secolului 19, a trecut din balada populară în balet, pășind spectaculos pe prima scenă lirică a țării și aducând cu sine întreaga-i suită de fapte justițiare pe care le-a păstrat istoria și cu care l-a nîmbat legenda. Dimensiunea pe care și-a creat Oleg Danovski baletul — desigur, într-o comuniune de idei cu autorul muzicii, Mircea Chiriac — este grandiosul: există în acest spectacol o asemenea țesătură de întâmplări dramatice, încît — dacă termenul nu ar fi oarecum compromis — aș spune că „Iancu Jianu“ este o superproducție coregrafică. Cu tot ce are fascinant genul, dar și cu hipertrofierea sale. Cu tot ce-i poate oferi posibilitățile baletului nostru, cu toate efectele pe care le poate obține tehnica scenică modernă, dar și cu excesele la care poate duce o fantezie dezlănțuită. Spectacolul acesta suferă nu prin ceea ce nu are, ci prin ceea ce are în plus, prin anumite lungimi care sleiesc conținutul afectiv al unui bun număr solist, sau care întind prea mult un tablou dramatic. Dar cum fiecare om din sală simte în aceste excese revărsarea unei fantezii și a unei forțe artistice care vrea să spună totul, să dea totul, scăderile spectacolului pot fi mai ușor suportate. Baletul „Iancu Jianu“ rămîne astfel o realizare artistică de valoare.

De ce? Iată.

Spectacolul acesta, care ar părea că anunță din titlu portretul artistic al unui personaj — păstrat pe merit atît de istorie cît și de folclor — este, de fapt, un spectacol al maselor crîncen asuprite, răsvrătite și în cele din urmă luptătoare împotriva stăpînitorilor străini sau autohtoni.

Există numeroase tablouri în care grupurile — fie că sînt alcătuite din haiduci, țărani, sau boierii divanului — devin eroul central al acțiunii, și atunci regizorul coregraf le mișcă în scenă ca pe un unic și expresiv personaj, disciplinat, scoțînd efecte picturale (scena divanului domnesc), dramatice (incendierea satului), creînd momente tonice, optimiste (apoteoza finală). Mărturisim că nu am

tacolului, de rapida schimbare de planuri și decoruri, de ritmul interior al unor secvențe. Poate mai mult ca la oricare alt spectacol, e vizibil aici aportul hotărîtor al scenografiei: decorul nu e doar un cadru, ci un personaj de prim-plan, care creează atmosferă, emoție, anunță epica scenei, o comentează, o completează (să menționăm doar tabloul mănăstirii, al satului, al eșafodului). Ion Ipser

atracția pe care o exercită la ora actuală filmele de capă și spadă, punîndu-l pe haiducul nostru să se lupte — întocmai ca Fracasse, Pardaillan sau Scaramouche — cu șapte inamici deodată, să răstoarne scări și mese și să iasă mereu — ca prin minune — nevătămat; efectul dramatic fiind aici îngroșat, momentul devine comic, căci capătă iz de parodie.

Spuneam că „Iancu Jianu“

tribuția de premieră s-a bucurat — în rolurile respective — de creațiile prim-solistelor Alexa Mezincescu, Irinel Liciu, Valentina Massini; Iancu Jianu a fost interpretat de Gabriel Popescu, și numai această cumulare de forțe artistice de primă mîna e în măsură să sugereze valoarea coregrafică a spectacolului (pe lângă cea muzicală, care, a fost, pe merit apreciată de specialiști). Puținele însem-

Haiducul Iancu este adus în lanțuri în fața divanului, pentru a da socoteală de faptele cetei sale de haiduci. Dar Jianu îl înfruntă pe boierii cu demnitate, respingînd propunerile lui Vodă Caragea de a intra în serviciul său.

Purtat spre ștreang, haiducul apărător al celor sărmani primește dovezile de dragoste și recunoștință ale poporului.

În casa serdarului Pervanoglu se petrece...

Fotografiile de S. STEINER

înțeles rezervele formulate de cronicarul „Contemporanului“ tocmai asupra acestor tablouri în care, cu adevărat „grupurile expresive devin volume în mișcare“. Aici, la scenele de masă, trebuie menționată factura filmică în care e conceput baletul și care îi dă nota sa contemporană. Nu e vorba de proiecțiile cinematografice care însoțesc și determină expresivitatea unor tablouri, ci de dinamica spec-

dă aici întreaga măsură a talentului său. (Și totuși: de ce la un spectacol în care s-a mers și în dans, și în costum, și în decor pe o stilizare expresivă, de ce s-a recurs la elementele naturaliste — și chiar copilărești — ale cailor de butaforie?! Omogenitatea de stil a spectacolului e astfel afectată.)

Am reproșa de asemenea maestrului Danovski că s-a lăsat furat pe alocuri de

e un balet al maselor. Dar el nu e mai puțin un spectacol al numerelor solistice: experiența coregrafică a lui Oleg Danovski l-a ajutat să găsească în materialul epic al poveștii sursa pentru trei roluri feminine importante — Ileana, sora lui Jianu, Sultana, iubita lui, Domnica, han-gița îndrăgostită de haiduc — și să dea fiecăruia o partitură cu momente lirice ori dramatice cu totul personale. Dis-

nări de față nu și-au propus și nici nu ar putea epuiza aprecierile — fie în mare, dar, mai ales, în amănunt — la adresa tuturor factorilor ce au conlucrat la realizarea unei asemenea ample opere de artă. Ele se mulțumesc să recomande acest balet, valoros și prin puternicul său specific național, prin originalitatea lui, prin binevoitoarea sa risipă de fantezie, sensibilitate și gândire artistică.

Sanda FAUR

DE LA OPAIȚ LA LUMINA FLUORESCENTĂ

(Urmare din pagina 11)

dată cu consumarea lor în procesul arderii, ceea ce ducea la întreruperea contactului.

Abia în 1876 apare și patentul care rezolvă foarte simplu această problemă: cărbunii erau așezați vertical, unul lângă celălalt, iar între ei se afla un strat izolator care făcea ca doar la capete să se realizeze contactul electric. Această „luminare electrică” se scurta deci progresiv, fără ca distanța dintre capetele cărbunilor să crească.

Primele felinare dotate cu asemenea „luminări” au reprezentat punctul de atracție al marii Expoziții universale din 1878 de la Paris. Un ziar al vremii scria: „Deosebit de impresionantă este aprinderea acestor lămpi. Pentru a le contempla mai bine, trebuie să te așezi în amurg în Piața Operei și să aștepti momentul când cele două șiruri minunate de perle vor începe dintr-o dată să strălucească de-a lungul străzii...”

Un nou și însemnat pas înainte l-a reprezentat lampa electrică cu incandescență — becul electric. Inițial, în globul de sticlă din care s-a scos o mare parte din aer se foloseau bețișoare de cărbune; ulterior ele au fost înlocuite cu un fir de bambus carbonizat, iar mai târziu cu un fir de osmiu, tantal, molibden sau wolfram. Astăzi se utilizează numai fire spiralate din wolfram, care funcționează circa 1.000 de ore.

Concurența dintre producătorii diferitelor tipuri de mijloace de iluminat era atât de aprigă, încât capitaliștii recurgeau la tertipurii ciudate. Astfel, într-un mare oraș, producătorii de becuri cu fir de cărbune au mituit un tehnician de la uzina electrică, pentru ca acesta să ridice, în fiecare seară, timp de câteva secunde, tensiunea electrică peste cea normală; cum becurile cu fir de metal de atunci se stricau foarte ușor la astfel de oscilații, ele s-au discreditat curînd în ochii publicului. După un timp însă, manevra a fost descoperită și becurile cu filament metallic s-au impus tot mai larg.

ÎN CĂUTAREA LUMINII „ALBE ȘI RECI”

Nici acest mijloc de iluminat nu a mulțumit însă pe tehnicienii. Într-adevăr, oricît de curios s-ar părea, becul electric este departe de a fi perfect. În primul rînd, lumina lui, mai bine zis compoziția spectrală a luminii dată de el, nu este identică cu cea a zilei și de aceea coloritul corpurilor luminate de bec este denaturat, fapt pe care-l cunoaștem din experiența noastră zilnică. În al doilea rînd, o parte covârșitoare din energia electrică consumată este transformată în energie calorică, numai 25% devenind energie luminoasă. Iată de ce tehnicienii au pornit în căutarea luminii „albe și reci”.

Pentru a ajunge la ea, trebuia renunțat la principiul incandescenței, care se poate realiza numai prin încălzire. După cercetări îndelungate, s-au creat mai întîi tuburi luminescente, iar apoi fluorescente. În lampa cu luminescență, lumina este produsă datorită descărcărilor electrice în tuburi cu gaze rarefiate și cu vapori metalici. În lampa fluorescentă, descărcările electrice au loc într-un tub acoperit pe dinăuntru cu substanțe fluorescente („luminofori”); în urma descărcărilor în argon și vapori de mercur, iau naștere radiații ultraviolete (invizibile), care, izbind stratul luminofor,

dau lumina fluorescentă caracteristică, asemănătoare la culoare cu lumina zilei.

Lămpile fluorescente nu au filament care să se „ardă”, și de aceea funcționează mai multă vreme decît becurile electrice cu filament metallic. Lumina produsă e plăcută, odihnită și sănătoasă, o adevărată lumină de zi. Din energia consumată, cam 60% se preface în lumină, adică mult mai mult decît la obișnuitele becuri electrice; obținîndu-se astfel un randament cu mult mai ridicat.

Iată de ce, alături de lămpile cu incandescență, cele fluorescente cuceresc treptat fabricile, edificiile de cultură și sănătate, străzile și piețele. Și nu va trece mult pînă ce și locuințele vor fi înzestrate pe scară tot mai largă cu acest excelent mijloc de iluminat.

În țara noastră, fabrica „Electrofar”, una din cele mai moderne unități ale industriei electrotehnice, este specializată în producția de tuburi fluorescente, cu o gamă variată de colorații.

ILUMINATUL MODERN — O ADEVĂRATĂ ȘTIINȚĂ

Este un fapt îndeobște recunoscut. În țara noastră, s-au ținut în ultimii ani simpozioane consacrate anume acestei teme. În numeroase țări apar reviste tehnice consacrate exclusiv tehnicii iluminatului: „Svetotekhnika” (U.R.S.S.), „Lichttechnik” (R.F.G.), „Light and Lighting” (Anglia) etc.

Se urmăresc în mod consecvent o serie de principii. De pildă, la locul de muncă suprafața de lucru trebuie să fie de ajuns de luminată, pentru ca ochiul să poată deosebi bine toate amănunțele necesare, fără a obosi; așezarea lămpilor și strălucirea lor să fie astfel potrivită, încît să se evite orbirea ochiului de lumina directă sau de cea reflectată; este necesară asigurarea uniformității, astfel ca raportul dintre iluminarea cea mai mare și cea mai mică a suprafețelor să rămînă în anumite limite; se impune și existența unor lămpi de siguranță, pentru eventualitatea întreruperii iluminatului general etc.

Studiul izvoarelor de lumină a dus la împărțirea acestora în unele care dau o iluminare directă și altele care iluminează indirect, prin reflexia luminii de pe tavan. S-au elaborat și se elaborează reguli precise, normative, instrucțiuni. Astfel, pentru diminuarea efectului excesiv al izvoarelor prea strălucitoare, se preconizează utilizarea de reflectoare difuzante, sporirea nivelului general al iluminării, mărirea înălțimii la care se pune corpul de iluminat etc.

Statisticile confirmă pe deplin utilitatea practică a introducerii unui iluminat corespunzător. Astfel, într-o secție de cules a unei tipografii, valoarea iluminatului (exprimată în unitatea de măsură denumită lux) a fost ridicată de la 14 luși la 270 luși, ultima cifră corespunzînd nivelului iluminatului natural. Rezultatul: productivitatea muncii a crescut cu 32,5%, iar procentul greșelilor a scăzut de la 1,3% la 0,6%.

Iluminatul rutier, iluminatul industrial, iluminatul decorativ, iluminatul de interior al locuințelor devin ramuri speciale ale tehnicii generale a iluminatului.

Iluminatul modern stimulează pe om în muncă și în viață. Efectul său tonic dă existenței un plus de fascinație și de frumusețe.

I. M. ȘTEFAN

FALS TRATAT DESPRE AMUZAMENTE

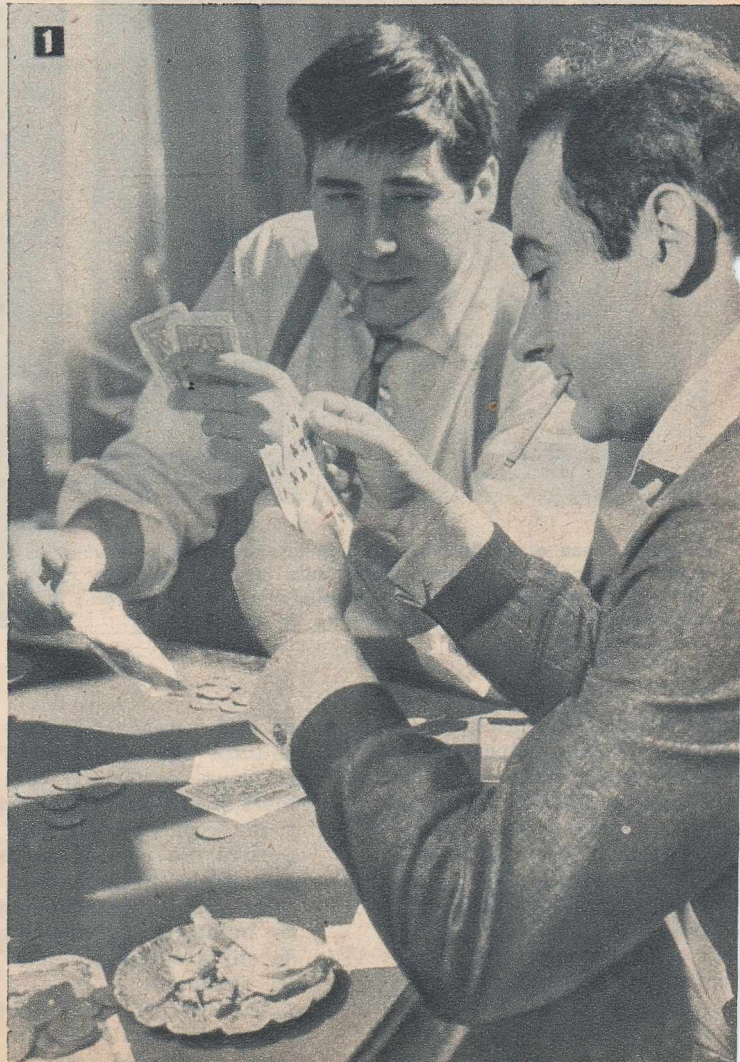
Există zeci și zeci de feluri în care poți să-ți petreci timpul liber. De la colecționatul a fel de fel de curiozități, la cutreieratul munților, de la experiențele științifice care se fac acasă, la marele număr de indeletniciri artistice pe care le practică amatorii.

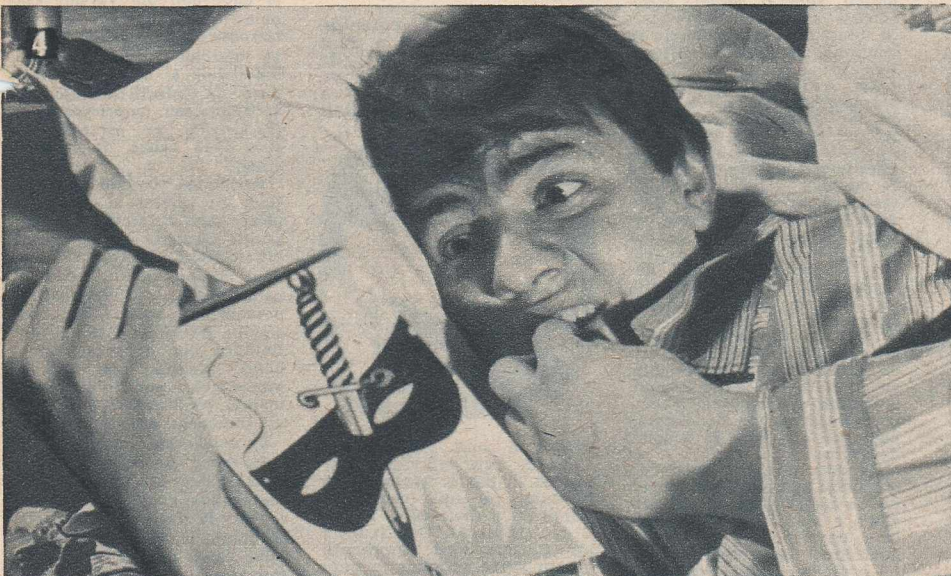
Cam despre asta vorbeam cu tovarășii din ansamblul de estradă al Clubului sindicatelor sanitare din București.

— Da, dar vedeți — interveni un tinăr — mai sînt unii care... ce mai, după cum se spune, mai sînt și lipsuri...

— Ce vreți să spuneți?

Nu știu dacă instructorul artistic, tovarășul Mangu, a făcut sau nu cu ochiul, însă fapt este că în câteva clipe, cu puține elemente de recuzită și cu mult talent, cîțiva membri ai ansamblului au fost gata și mi-au înfățișat următoarele scene:

① Sceneta „Pocherul”. Se joacă cu patru actori. Poate să dureze și o noapte întreagă. Cam monotonă dacă nu intervin și certuri. De obicei te alegi cu pierderi sau câștiguri. La capitolul pierderi: bani și chiar prieteni; la capitolul câștiguri: dureri de cap.

② Scenă de mimă. Unele fete își petrec o prea mare parte din timpul liber în fața oglinzii.

③ Altele studiază... jurnale de modă. Ceea ce nu e rău; numai că de multe ori uită să mai studieze și altceva.

④ ...Și pentru că sîntem la capitolul „studii” să vorbim și despre cei care își ridică nivelul cultural numai prin lectura romanelor polițiste de un gust cel puțin dubios.

⑤ Alții își măsoară timpul liber cu... sticla. A doua zi înfirzie la serviciu și din cauza mahmurii nu sînt buni de nimic.

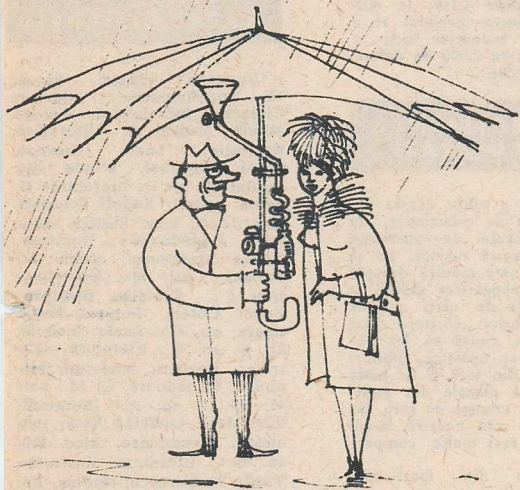
⑥ Vînatul și pescuitul odihnesc, recrează, constituie un izvor de sănătate. Ceea ce nu înseamnă însă că asemenea sporturi trebuie făcute și pe bulevard...

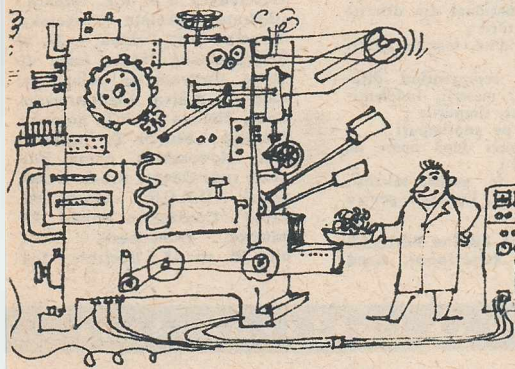

UN INVENTATOR GENIALI...

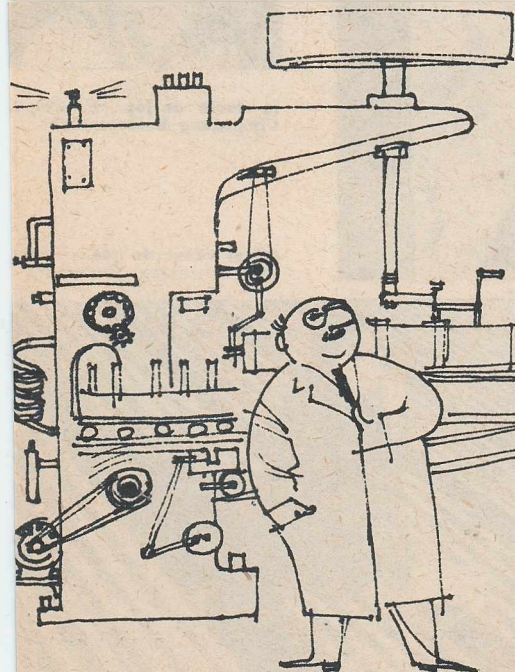
de CIK DAMADIAN

Umbrelă pentru două persoane având un dispozitiv special care anunță încetarea ploii.

Aparat pentru desfundat macaroane... Experimentează inovatorul.

Aparat automat pentru scurtat fitilul de lampă. Inovatorul nu a putut efectua experimentele, întrucât nu s-au găsit suficiente lămpi...

aniversare...

Era cea mai frumoasă dimineață de iunie pe care o văzusem în ultimii o sută zece ani. Poate unde era și ziua mea de naștere — deoarece ultimele o sută zece zile de 21 iunie la care asistasem fuseseră înșorite și limpezi.

Sărbătorirea trebuia să înceapă la orele nouă, chiar pe malul mării — și ca să nu întârziez am plecat încă de la șase spre cosmodrom.

Băieții mă așteptau — unul de vârsta mea, alții, ceva mai mari, ajunseseră în pragul maturității — dar cu toții fremătau de nerăbdare.

După felicitările și strîngerile de mână de rigoare, am decolat.

V-am spus, era cea mai frumoasă dimineață de iunie din câte văzusem. Ici-colo, câțiva lucrători ai salubrității fugăreau cu aspiratoarele naște ciruși bucălați și scâmoși pe care îi adunară pînă la urmă într-un bidon. Ceva mai încolo întîlnirăm un vehicul al pazei publice care supraveghea tunantele marcate cu sferturi de colaci de fum și, la una din intersecții, un robot ce lustruia un asteroid.

Totul era atît de limpede și de curat, atît de pur, încît aș fi vrut să compun versuri. Dar demult, demult de tot, nu mai făcusem așa ceva... De pe cînd aveam șaisprezece ani! Șaisprezece ani... Trimisesem poezia unei redacții care avea un colț anume consacrat începătorilor. Dar pe atunci se da o asemenea năvală spre gloria literară, încît bietul redactor cred că nu ajunsesse s-o citească nici după șase luni. Se numea „Cer deschis“...

Frînarea rachetei mă trezi din reverie. Aterizam. Norul de flăcări străluci exploziv de-o parte și de alta a bordajelor, apoi urmă o zguduitoră. Eram pe malul mării.

Doi tineri abia trecuți de cincizeci de ani îmi înmînară în numele întreprinderii o sticlă de Fetească contingent 1964, un submarin de buzunar cu lanț și un antigraf*). Mă îmbrățișară și în urma lor apăru coloana amicilor, așezați oite opt pe rînd, cu mîinile gata întinse.

Dar n-am apucat să mă apropiu de ei, căci, pe neașteptate, nepoțica mea țîșni dintr-un boschet și dîndu-și la o parte șuvițele cărunte, se apropie sărînd într-un picior și fluturînd un ziar.

— Uraaa! Bunicuțu' e poet! — strigă ea cît putu de tare. E un liric, un romantic, un clasic. Poftim, citiți!

Și îmi întinse ziarul. Pe prima pagină, la rubrica „Tineri condeie“ era imprimat cu verzele un titlu: „Cer deschis“. Dede-subt, o notă a redacției: „Scuzîndu-ne pentru această regretabilă întârziere, ne grăbim să publicăm poezia „Cer deschis“ aparținînd tînărului talent etc., etc.

*) Antigrafi: creion antic — adică, pur și simplu, un creion (n.a.).

Silviu GEORGESCU
Ilustrațiile de E. ARNO

Un lac cu apă caldă în Antarctica

Lacul Vanda de pe continentul antarctic prezintă o curioasă anomalie în ceea ce privește temperatura apei. Revista neozelandeză „Antarctic“ semnala că, în timpul verii antarctice 1960-1961 (decembrie-ianuarie), exploratorii americani au descoperit în fundul acestui lac la o adîncime de circa 60 m, apă saturată de sare, a cărei temperatură era de +27°C, cu 47°C superioară temperaturii medii a gheții care acoperă în permanentă suprafața lacului. S-a pus atunci întrebarea dacă această temperatură neobișnuită nu se datora unor surse de căldură situate sub fundul lacului.

Doi oameni de știință neozelandezi au reușit cercetările în anii următori, cînd au

constatat că straturile de la fund erau cu mult mai reci decît apa de deasupra lor și că deci căldura nu putea veni din adîncime. Temperatura apei de la fund nu putea fi atribuită decît razelor solare, care în timpul verii pătrund în lac prin mantaua lui de gheață.

Exploratorii neozelandezi socotesc că datorită limpezimii excepționale a apelor lacului Vanda, razele solare pot pătrunde fără să fie absorbite de straturile intermediare. Fiind saturată de sare, apa de la fund este mult mai grea decît cea dulce de la suprafață; rămînînd nemișcat, stratul sărat păstrează o temperatură ridicată.

Cititorii

David, electrician, com. Peștis, reg. Hunedoara : muzică, sport, literatură ; Dumitru Rusu, asistent universitar, Iași, str. Anastasie Panu 30 : teme diverse, ilustrate ; Virginia Popovici, funcționară, Piatra-Neamț, bd. Republicii 2 : teme diverse, ilustrate ; Camelia Cretu, funcționară, Pia-

tra-Neamț, str. Al. cel Bun 14 : ilustrate.

DIN PARTEA REDACȚIEI. Numărul cititorilor care cer să li se publice adresele în această rubrică fiind foarte mare, adresele respective vor apărea — în limita spațiului — în ordinea sosirii scrisorilor.

POȘTA NOASTRĂ

PETRU STINGACIU, Sibiu. Povestea cu privire la pretinsul schelet al unui om în lungime de 3 metri, ce ar fi fost găsit la noi în țară în 1928, este evident inventată, lipsită de orice bază reală.

Urias! — în sensul de oameni deosebit de înalți —

Egipteanul Ali Hassan, era în urmă cu citeva decenii unul dintre cei mai înalți oameni din vremea sa: 2,40 m.

sens în care înțelegeți dv întrebarea ce ne-ați pus-o — n-au existat niciodată. Se întâmplă, uneori, ca un om sau altul să fie mai înalt decât semenii săi. Când înălțimea aceasta depășește normalul, înseamnă că omul respectiv e bolnav, de obicei suferind de o afecțiune a glandei hipofize. Cel mai înalt asemenea „urias” despre care există date precise, a fost americanul Robert Wodley, mort în 1940. El avea înălțimea de 2,53 metri și era grav bolnav, bineînțeles tot de o afecțiune a hipofizei. Dacă doriți să știți mai multe cu privire la felul în care a evoluat statura omului de-a lungul timpurilor vă recomandăm să citiți articolul „Se măsoară 200.000 de oameni”, apărut în „Flacăra” nr. 26 din 29 iunie 1963.

GH. TARHAT, Petroșani. Încercări poetice nu publicăm.

ION ILIE, București. Ceea ce ne întrebați dv despre locomotivele diesel electrice am publicat în „Flacăra” nr. 51 din 22 decembrie 1962, în cadrul reportajului intitulat „2.100 de cai-putere”.

GIGI FULGA, Valea Mare Pravăț (Muscel). Cel mai bine este să vă adresați secretariatului literar al Teatrului de stat din Pitești sau oricărui alt teatru din țară.

ION LUPU, Cîmpulung-Muscel. Fotografia castelului Bran pe care ne-ați trimis-o nu aduce nimic în plus față de alte fotografii ale acestui castel,

apărute pînă acum. Așteptăm noi încercări.

GH. SĂNDREANU, Deva. Citiți răspunsul dat tov. Ion Lupu. Deși la dv nu este vorba de un castel — în rest vi se potrivește.

M. VRINCEANU, Mediaș. În legătură cu originea diferitelor cuvinte am publicat și vom mai publica în continuare rubrica noastră „Povestea vorbei”. Aforisme ? Nu !

EMILIAN BIRSĂNESCU, Giurgiu. Fotografia trunchiului de copac în care ucenicul de pe vremuri băteau cite un cui cînd deveneau calfe, a fost de mult publicată în „Flacăra”. Poate dați și de lucruri ceva mai... noi. Le așteptăm.

ADRIAN BRAHNEA, Tecuci. Pentru toate lămuririle pe care le doriți ar fi mai potrivit să vă adresați celor de specialitate. Și, ca să vă precizăm lucrurile, vă comunicăm adresa revistei „Filatella” : București, str. Biserica Enel 16, raion 30 Decembrie. Iar adrese de tineri care vor să corespundă pe această temă găsiți berechet în rubrica noastră „Cititorii către cititori”.

RODICA OPREA, București. Scriitorul Constantin Chiriță este colaborator al revistei noastre, așa că am avut posibilitatea să-i cerem să vă răspundă direct la întrebările dv ce privesc de fapt unele amănunte de documentare pentru romanul său „Oțelul”. Sperăm că în scurt timp — înainte de vacanța care vă va prilejui vizita la Hunedoara — veți primi răspunsul dorit.

EUGENIA GHERGHEL, Bacău. Așa cum am mai arătat, noi nu ne asumăm nici o răspundere cu privire la dorința sinceră de a corespunde a celor ce-și publică adresele la rubrica „Cititorii către cititori”. Dacă elevii Constantin Idu și Valentina Soldatu din Eforie-Sud nu v-au răspuns, iată li pedepsim blamînd aici, la „Poșta noastră”, lipsa aceasta de elementară politețe. Mai mult ce le-am putea face ? În ce privește artiștii de care întrebați, vă recomandăm să scrieți pe adresa : O.S.T.A., București, Calea Victoriei 174, raionul 30 Decembrie. Mulțumim pentru sugestia și pentru urările pe care ni le faceți.

V. SILVIAN

Petrică Fara, Reșița ; P. Cristescu, București ; Mihai Serbănescu, Brașov ; C. Popescu, Oțelul Roșu ; Eugen Munteanu, Piatra-Neamț ; Grigore Marcu, Zalău ; Marius Păduroiu, Drăgășani ; prof. Șt. Dincă, com. Izvor ; Mihai Rotaru, Sinaia ; Gh. Calen, Pîrscov ; Radu Ceteraș, Nășăud ; Pantellimon Boară, Hunedoara ; Viorica Podor, Buhuși — tuturor celor de mai sus li s-a răspuns prin poștă.

PRODUSE DE CALITATE

Unul din cele două goluri care au adus echipei bucureștene o prețioasă victorie în deplasare (Farul-Dinamo : 0-2).

FOTBAL... ȘI ÎN DEPLASARE!

Am aflat cu satisfacție din nr. 10 al revistei că redacția „Flacării”, în colaborare cu Federația de fotbal, a instituit o cupă care să se acorde la finele campionatului de fotbal echipei de categoria A ce va obține cele mai bune rezultate tehnice și comportări în meciurile susținute în deplasare.

Ca vechi și pasionat spectator sportiv, am avut prilejul să constat că printre lipsurile fotbalului nostru se numără și faptul că în majoritatea meciurilor — și cred că nu greșesc afirmând că în 90 la sută din cazuri — echipele gazde câștigă întâlnirea. Acest fenomen rezultă și din analiza clasamentului publicat în numărul respectiv al „Flacării”, stabilit înaintea ultimelor restanțe din tur: chiar fruntașe ale acestui clasament, echipele Steaua, Dinamo, Rapid n-au câștigat în deplasare decât puține meciuri.

Ce stă la baza acestui „fenomen”? După părerea mea, ideea că avantajul terenului ar fi

hotărâtor în soarta meciului este profund eronată. Echipele oaspete intră adesea timorate și resemnate pe teren, mulțumindu-se cu un rezultat de egalitate sau cu o înfrângere la scor cât mai strâns. Urmind indicațiile uneori greșite ale antrenorilor, echipele joacă defensiv, fără nici cea mai slabă intenție de a străpunge apărarea adversă, ca și cum ar exista și alt mod de apărare decât atacul continuu și susținut!

Ideea preconcepută a pierderii probabile a meciului în deplasare slăbește nu numai combativitatea jucătorilor oaspeți ci și pe cea a gazdelor, care consideră că vor avea o pradă ușoară. Ca rezultat al acestei concepții greșite, unele echipe (nu vreau să le citez, se știu ele care sînt...) s-au „specializat” atât de bine în arta de a pierde în deplasare, încît completarea pronosticului respectiv în buletinele Pronosport devine o simplă formalitate pentru cunoscători.

E inutil, cred, să mai arăt cît

mai rămîne din frumusețea spectacolului fotbalistic într-un meci în care avantajul terenului pre-cumpănește asupra adevăratului raport de forțe dintre cele două echipe.

Nădăjduiesc că instituirea Cupei revistei „Flacăra” la fotbal va reprezenta încă un stimulent pentru sporirea combativității și a nivelului tehnic al jocurilor. Și sper că echipa al cărei su-

porter sînt (n-o divulg, pentru a nu intra în conflict cu alți cititori!) va reuși să câștige acest prețios trofeu. Prețios, pentru că acasă știe oricine să câștige — mai cu încurajările publicului, mai cu obișnuința terenului... Să vă vedem deci, dragi fotbaliști, la lucru în deplasare!

Vasile CULURA
corespondent voluntar, București

CLASAMENTUL

în CUPA REVISTEI „FLACĂRA” pentru cele mai bune rezultate tehnice și comportări în jocurile disputate în deplasare:

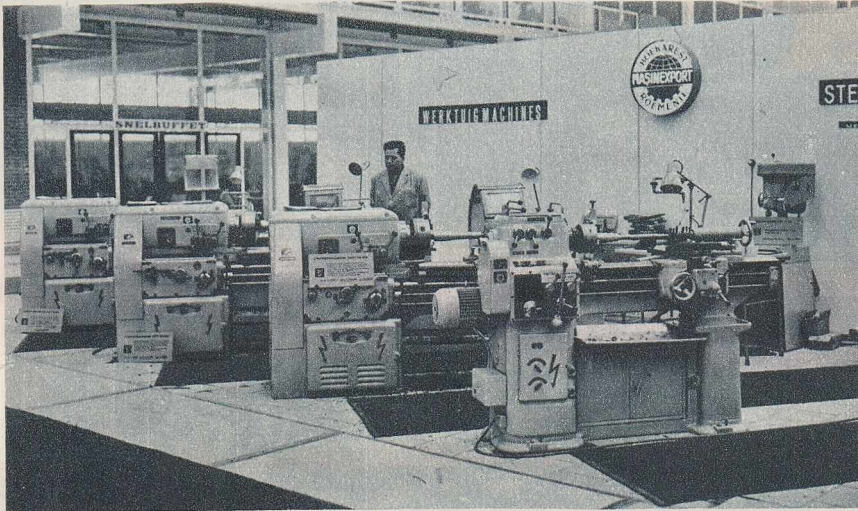
1. STEAUA	8	4	1	3	16	15	9
2. DINAMO BUCUREȘTI	6	3	1	2	10	6	7
3. RAPID	6	2	3	1	10	9	7
4. STEAGUL ROȘU	7	3	1	3	7	12	7
5. PROGRESUL	6	2	2	2	8	10	6
6. PETROLUL	7	1	2	4	7	5	4
7. FARUL	6	2	0	4	4	13	4
8. DINAMO PITEȘTI	7	0	2	5	5	14	2
9. ȘTIINȚA CLUJ	7	1	0	6	5	16	2
10. CRIȘUL	7	1	0	6	4	17	2
11. SIDERURGISTUL	8	1	0	7	4	22	2
12. ȘTIINȚA TIMIȘOARA	8	0	1	7	4	17	1
13. U.T.A.	6	0	1	5	2	11	1
14. C.S.M.S.	6	0	0	6	6	16	0

După cum se vede, din cele șapte echipe care au jucat duminică în deplasare, doar două (Steaua și Dinamo) au reușit să se ridice pe locuri mai bune în clasamentul pentru Cupa revistei „Flacăra”. După prima etapă a returului, în frunte se află Steaua cu 9 puncte, dar cu două jocuri în plus față de următoarele două clasate: Dinamo-București și Rapid. Etapa de mîine poate aduce însă noi răsturnări în clasament. Dacă va obține la Arad două puncte, Rapid ar putea trece din nou în fruntea clasamentului țînind seama că atât Steaua cît și Dinamo, jucînd „acasă”, nu vor obține puncte.

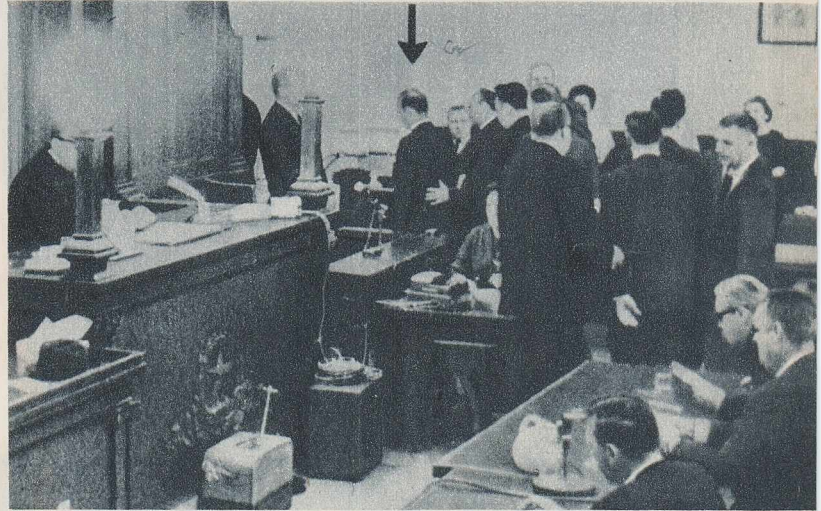
O fază din meciul care a adus-o pe Steaua în fruntea clasamentului pentru Cupa revistei „Flacăra” (Steagul roșu-Steaua : 0-1).

La cererea mai multor cititori, în numărul viitor al revistei „Flacăra” vom publica încă o pagină de fotografii în culori cu aspecte de la încheierea celei de-a treia ediții a Campionatului mondial de handbal în 7, la care reprezentativa țării noastre a ieșit pentru a doua oară campioană mondială.

Aspect de la târgul internațional de la Utrecht (Olanda). În fotografie : un stand al întreprinderii „Mașinexport” (R. P. Română).

În sala tribunalului din Dallas (Texas), după pronunțarea sentinței de condamnare la moarte a lui Jack Ruby (marcat de săgeată).

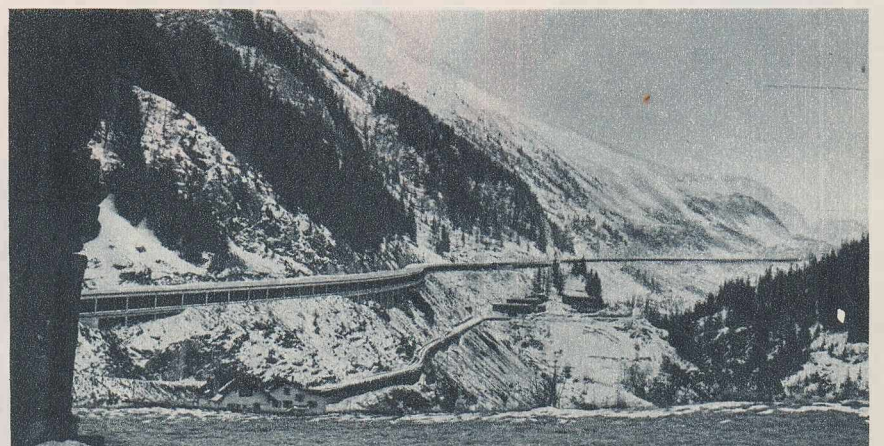

La fabrica de hîrtie Sankyo din Zama (Japonia) muncitorii greviști protestează împotriva încercărilor poliției de a reprima greva.

Revărsarea fluviului Ohio (S.U.A.) a provocat mari pagube materiale, lăsînd fără adăpost 50.000 de persoane. În fotografie : aspect din orașul Louisville (statul Kentucky), greu lovit de inundație.

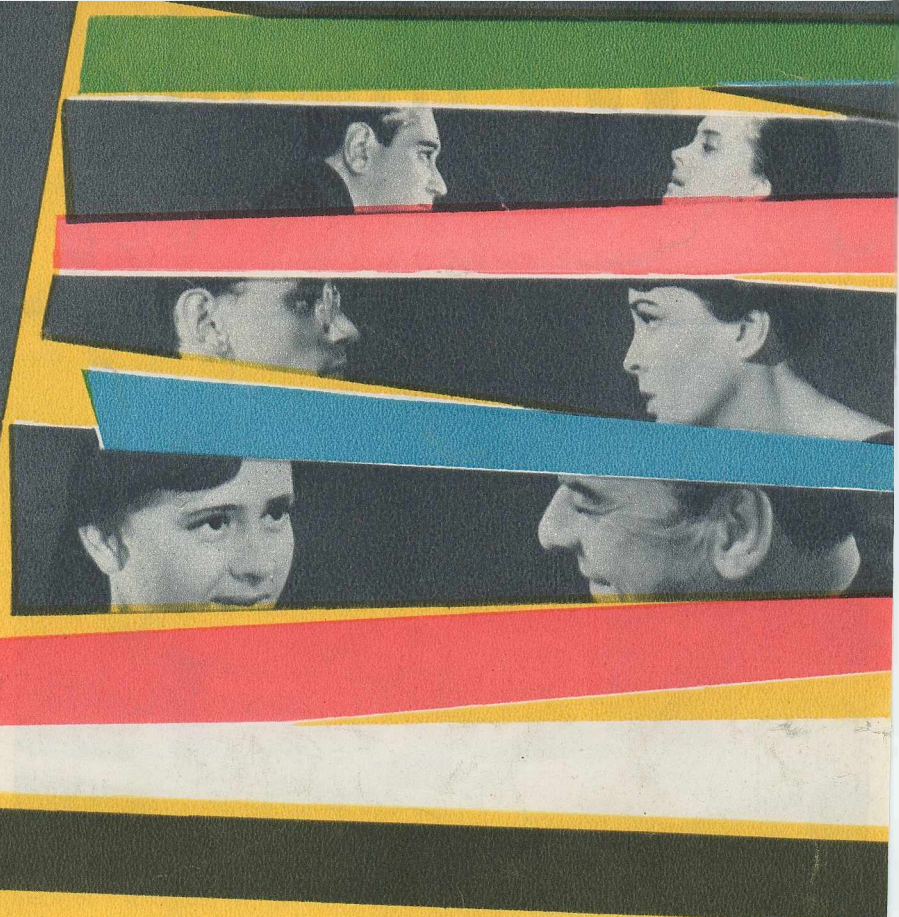
Pe străzile orașului Rio de Janeiro s-a desfășurat — timp de 96 de ore — ediția 1964 a tradiționalului carnaval brazilian.

Tunelul de la St. Bernard, inaugurat recent, va ușura mult comunicațiile dintre Elveția și Italia. Fotografia înfățișează intrarea în tunel la punctul St. Pierre (Elveția).

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
TIPĂRUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.
MACHETA: Ion Vulpescu.

TOTUL RĂMÎNE

DAMENILOR

O PRODUCȚIE A STUDIULUI „LENFILM”

Scenariul: S. ALEȘIN
Regia: G. NATANSON
Imaginea: S. IVANOV
Muzica: V. CISTIAKOV

ÎN ROLURILE PRINCIPALE:
Nikolai Cerkasov, Sofia Piliavskaia, Andrei Popov, Elina Bistrițkaia, Igor Ozerov, Igor Gorbacev, Galina Anisimova, Iakov Maliutin.